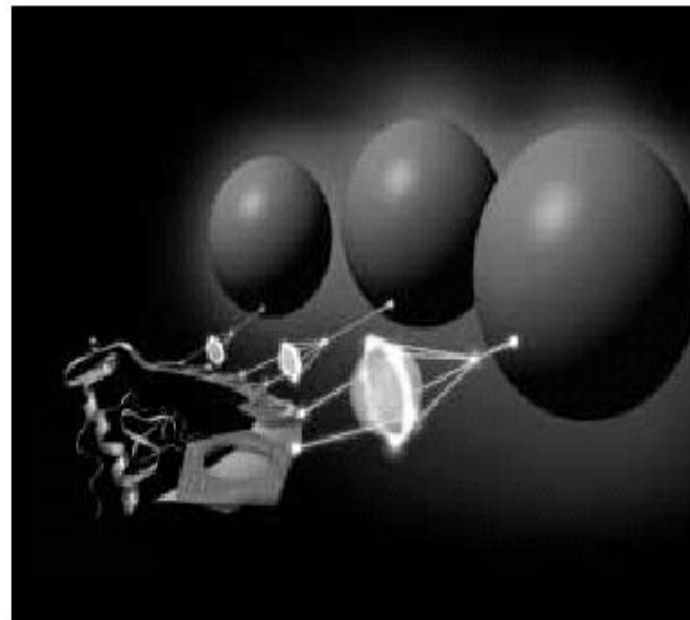
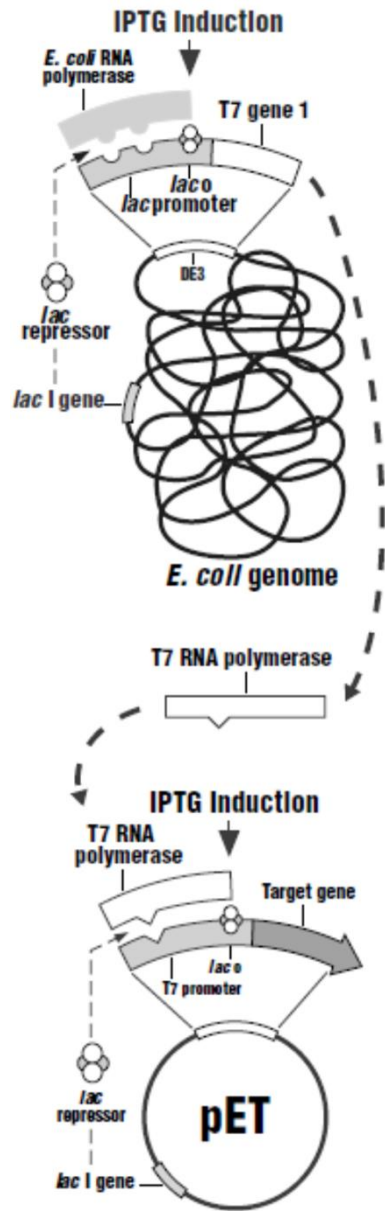

Expresa a purifikace rekombinantních protein

Radka Dopitová

Rekombinantní proteiny

Rekombinantní DNA je arteficiální DNA sekvence, která vznikla novou kombinací různých DNA sekvencí.

Rekombinantní proteiny jsou proteiny získané vnesením rekombinantní DNA do heterologního hostitele (např. mikroorganismus, kvasinky), ve kterém dojde k expresi genu.

Využití rekombinantních protein

Nadprodukce a purifikace rekombinantních protein jsou nezbytným předpokladem pro:

• **Biochemickou funkční charakteristiku proteinu** (určení přesných kinetických parametrů K_m , k_{cat} pro enzymy se substrátem, K_i pro enzymy s inhibítorem, K_d pro protein - proteinové interakce i ligand -proteinové interakce)

• **Strukturní analýzu** (NMR, krystalografie)

• **Proteinové inženýrství** (zlepšení vlastností proteinů o aktivita, stabilita)

• **V průmyslovém měřítku jsou produkovány léky, vakcíny a potravinové doplňky.**

Cíl: Vysoký výtěžek homogenního proteinu (mg o kg proteinu)

Zachování biologické aktivity

Pro výrobu rekombinantní proteiny?

Přirozený zdroj: É Obtížně se získává (tkáň, orgány).

É Obtížně se kultivuje (bakterie, viry, tkáňové kultury).

É Limitovaná exprese

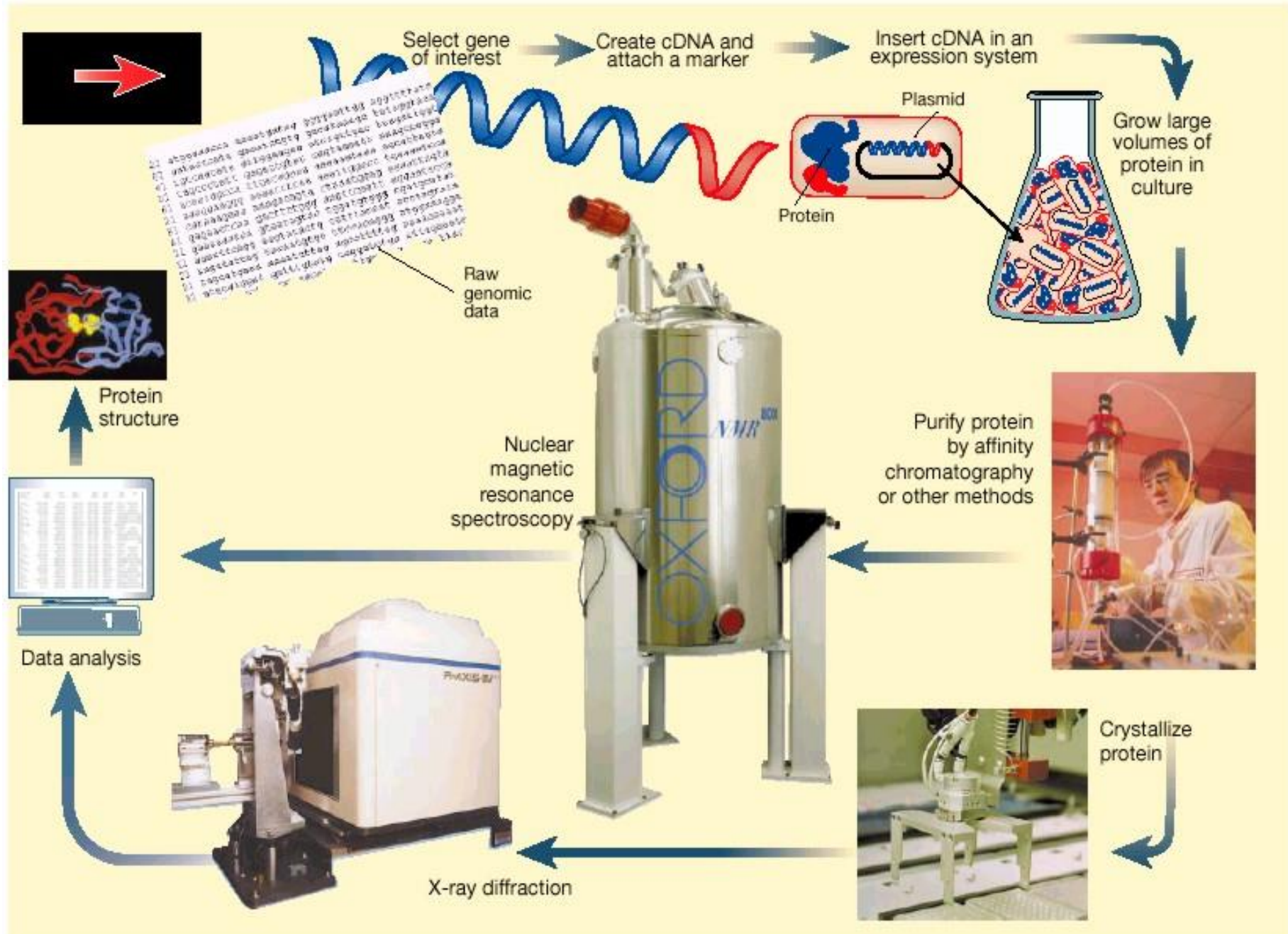
É Často obtížná purifikace proteinu

TABLE 1.2. Examples of low-abundance proteins and peptides isolated from natural biological sources

Protein	Source	Yield (μg)	Reference
Multipotential colony-stimulating factor	pokeweed mitogen-stimulated mouse spleen-cell-conditioned medium (10 liters)	1	Cutler et al. (1985)
Human A33 antigen	human colon cancer cell lines (10 ¹⁰ cells)	2.5	Catimel et al. (1996)
Platelet-derived growth factor (PDGF)	human serum (200 liters)	180	Heldin et al. (1981)
Granulocyte-colony-stimulating growth factor (G-CSF)	mouse lung-conditioned medium (3 liters)	40	Nicola et al. (1983)
Granulocyte-macrophage colony-stimulating growth factor (GM-CSF)	mouse lung-conditioned medium (3 liters)	12	Burgess et al. (1986)
Coelenterate morphogen	sea anemone (200 kg)	20	Schaller and Bodenmuller (1981)
Peptide YY (PYY)	porcine intestine (4000 kg)	600	Tatemoto (1982)
Tumor necrosis factor (TNF)	HL60 tissue culture medium (18 liters)	20	Wang and Creasy (1985)
Murine transferrin receptor	NS-1 myeloma cells (10 ¹⁰ cells)	20	van Driel et al. (1984)
Fibroblast growth factor (FGF)	bovine brain (4 kg)	33	Gospodarowicz et al. (1984)
Transforming growth factor-β (TGF-β)	human placenta (8.8 kg)	47	Frolik et al. (1983)
Human interferon	human leukocyte-conditioned medium (10 liters)	21	Rubinstein et al. (1979)
Muscarinic acetylcholine receptor	porcine cerebrum (600 g)	6	Haga and Haga (1985)
β ₂ -adrenergic receptor	rat liver (400 g)	2	Graziano et al. (1985)

Adapted, with permission, from Simpson and Nice (1989).

Technologie rekombinantních protein

Hostitelský organismus pro expresi rekombinantních protein

É Bakterie

É Kvasinky

É Rostliny

É Sav í bu ky

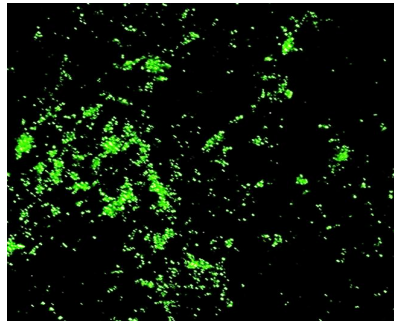
É Hmyzí bu ky s bakuloviry

É Transgenní flivo ichové

É Expres proteinu in vitro

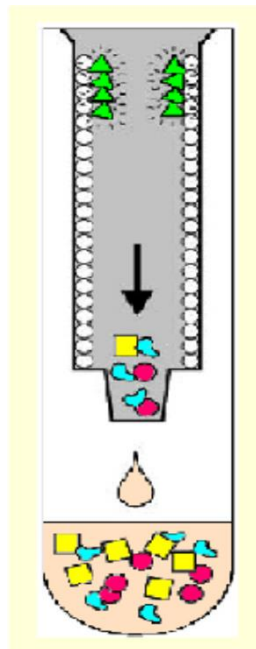
Obsah přednášky

1. část: Exprese rekombinantních proteinů v *E.coli*

Exprese proteinů fúzovaných s GFP v *E. coli*

2. část: Purifikace rekombinantních proteinů

Purifikace proteinů fúzovaných s GFP pomocí hydrofóbní matrice

Produkce heterologních proteinů v *E. Coli*

VÝHODY :

ÉVysoká produkce rekombinantních proteinů

ÉDobře prostudovaný genom a proteom usnadní genových manipulací

ÉDesign vektorů usnadňuje klonování a expresi cizích genů

ÉRychlý růst v poměrně levném médiu

ÉPřizpůsobivost systému

Produkce heterologních proteinů v *E. Coli*

NEVÝHODY:

É Potřeba cDNA zkoumaného proteinu

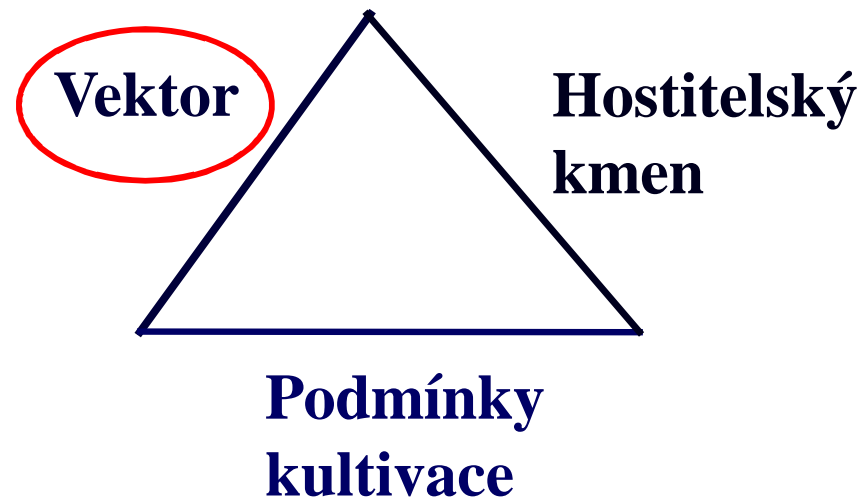
É Absence eukaryotických posttranslačních systémů (posttranslační modifikace)

É Tvorba nerozpustných inkluzních tělísek

É Omezená schopnost tvorby disulfidických vazeb

É Chybí sekreční mechanismus pro účinné uvolnění proteinu do kultivačního média

Expresní systém pro produkci rekombinantních protein v *E.coli*

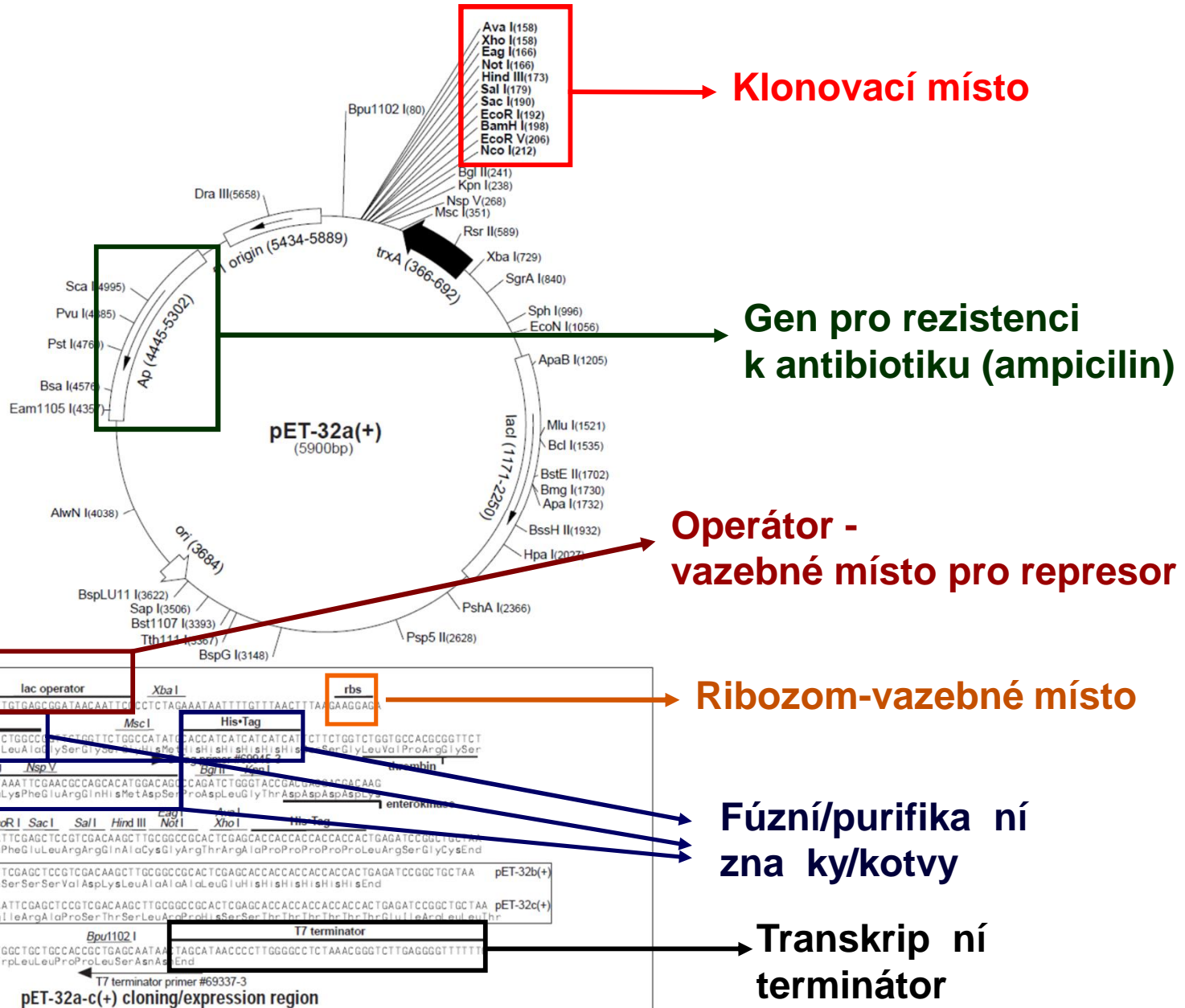

Struktura vektoru pro ú innou expresi rekombinantních protein v *E.coli*

pET-32a(+) sequence landmarks

T7 promoter	764-780
T7 transcription start	763
Trx*Tag coding sequence	366-692
His*Tag coding sequence	327-344
S*Tag coding sequence	249-293
Multiple cloning sites (<i>Nco</i> I - <i>Xho</i> I)	158-217
His*Tag coding sequence	140-157
T7 terminator	26-72
<i>lacI</i> coding sequence	1171-2250
pBR322 origin	3684
<i>bla</i> coding sequence	4445-5302
f1 origin	5434-5889

The maps for pET-32b(+) and pET-32c(+) are the same as pET-32a(+) (shown) with the following exceptions: pET-32b(+) is a 5899bp plasmid; subtract 1bp from each site beyond *Bam*HI at 198. pET-32c(+) is a 5901bp plasmid; add 1bp to each site beyond *Bam*HI at 198 except for *Eco*R V, which cuts at 209.

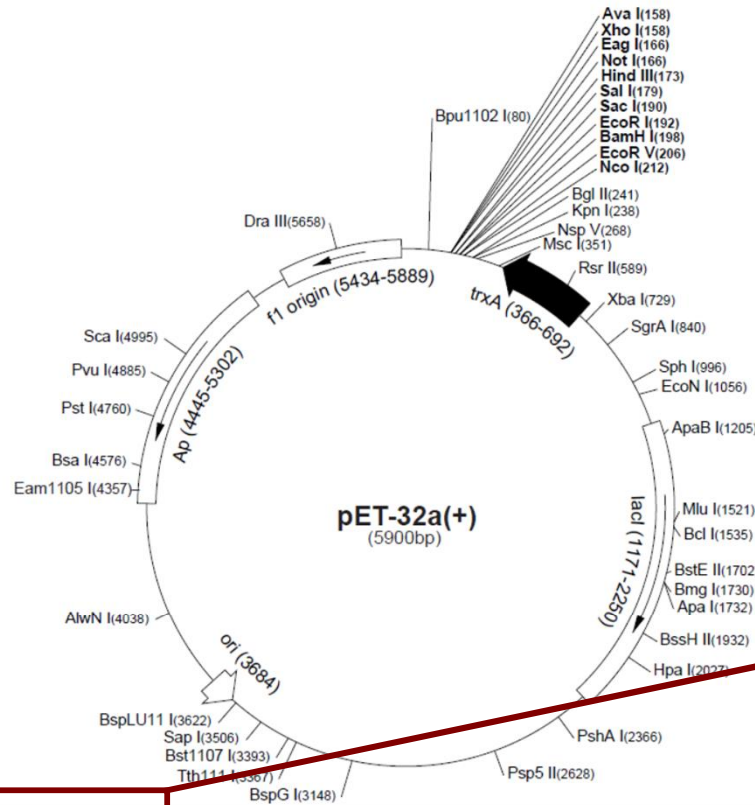

Struktúra vektoru pro ú innou expresi rekombinantních proteinů v *E.coli*

pET-32a(+) sequence landmarks

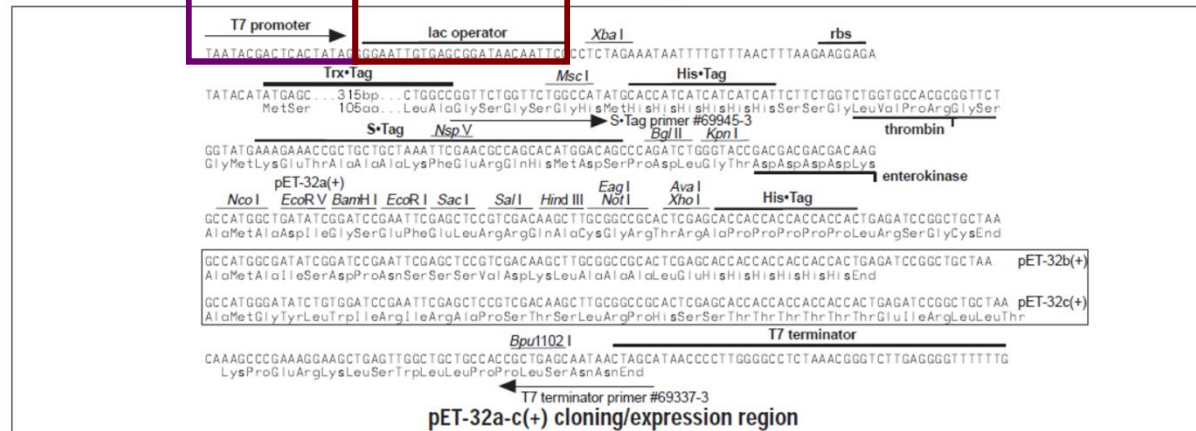
T7 promoter	764-780
T7 transcription start	763
Trx*Tag coding sequence	366-692
His*Tag coding sequence	327-344
S*Tag coding sequence	249-293
Multiple cloning sites (<i>Nco</i> I - <i>Xho</i> I)	158-217
His*Tag coding sequence	140-157
T7 terminator	26-72
<i>lacI</i> coding sequence	1171-2250
pBR322 origin	3684
<i>bla</i> coding sequence	4445-5302
f1 origin	5434-5889

The maps for pET-32b(+) and pET-32c(+) are the same as pET-32a(+) (shown) with the following exceptions: pET-32b(+) is a 5899bp plasmid; subtract 1bp from each site beyond *Bam*H I at 198. pET-32c(+) is a 5901bp plasmid; add 1bp to each site beyond *Bam*H I at 198 except for *Eco*R V, which cuts at 209.

promotor

Operátor -
vazebné místo pro represor

Vlastnosti promotoru:

ÉSilný promotor (ptac, ptrp, λ pL, pT₇)

- Protein zájmu by m l tvo it 10-30% a více z celkového bakteriálního proteinu.

ÉP enositelný do r zných kmen *E.coli*

ÉJednodu-e a levn inducibilní

- Teplotní indukce (λ pL)

- Chemická indukce (ptac, ptrp, pT7): IPTG (isopropyl- β -D-thiogalaktopyranozid)

ÉVykazuje minimální hladinu bazální exprese

- Pokud jsou proteiny netoxické dosahuje se vysokých výt flk protein r stem bun k do vysokých hustot s následnou indukcí aktivity promotoru.

- U toxických protein pro je nutná minimalizace bazální transkripce p ed p ídavkem induk ního inidla pomocí vhodného represoru.

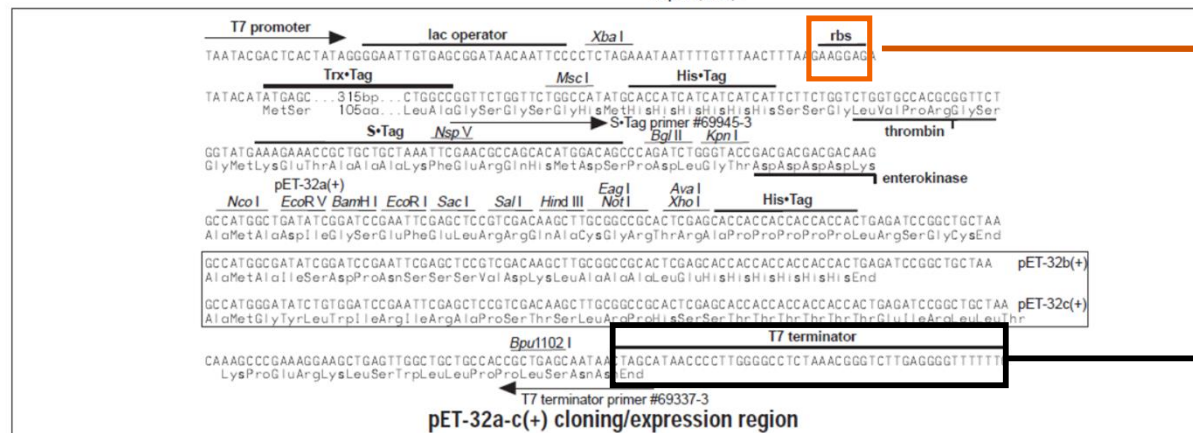
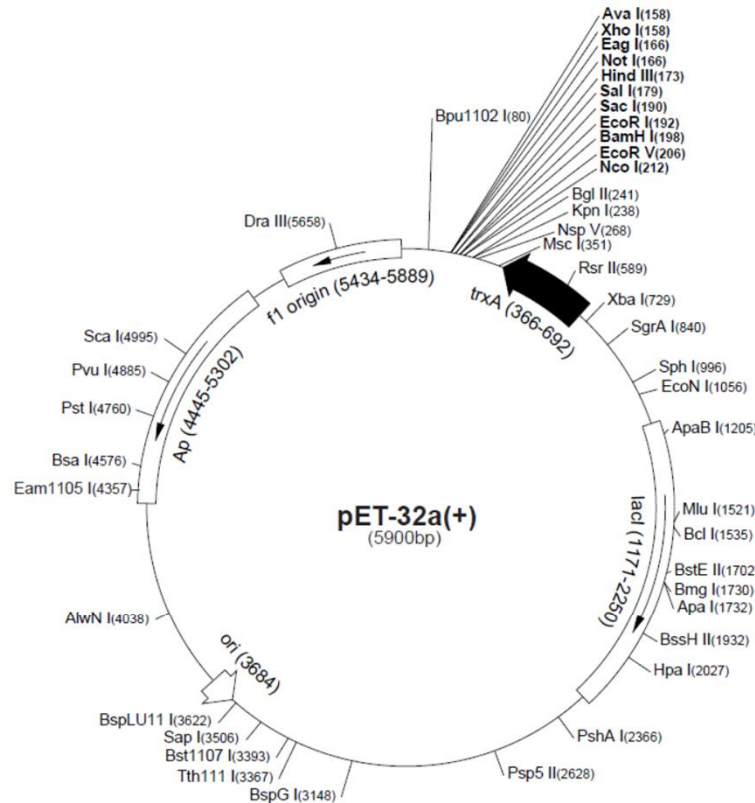

Struktura vektoru pro ú innou expresi rekombinantních proteinů v *E.coli*

pET-32a(+) sequence landmarks

T7 promoter	764-780
T7 transcription start	763
Trx*Tag coding sequence	366-692
His*Tag coding sequence	327-344
S*Tag coding sequence	249-293
Multiple cloning sites (<i>Nco</i> I - <i>Xho</i> I)	158-217
His*Tag coding sequence	140-157
T7 terminator	26-72
<i>lacI</i> coding sequence	1171-2250
pBR322 origin	3684
<i>bla</i> coding sequence	4445-5302
f1 origin	5434-5889

The maps for pET-32b(+) and pET-32c(+) are the same as pET-32a(+) (shown) with the following exceptions: pET-32b(+) is a 5899bp plasmid; subtract 1bp from each site beyond *Bam*HI at 198. pET-32c(+) is a 5901bp plasmid; add 1bp to each site beyond *Bam*HI at 198 except for *Eco*R V, which cuts at 209.

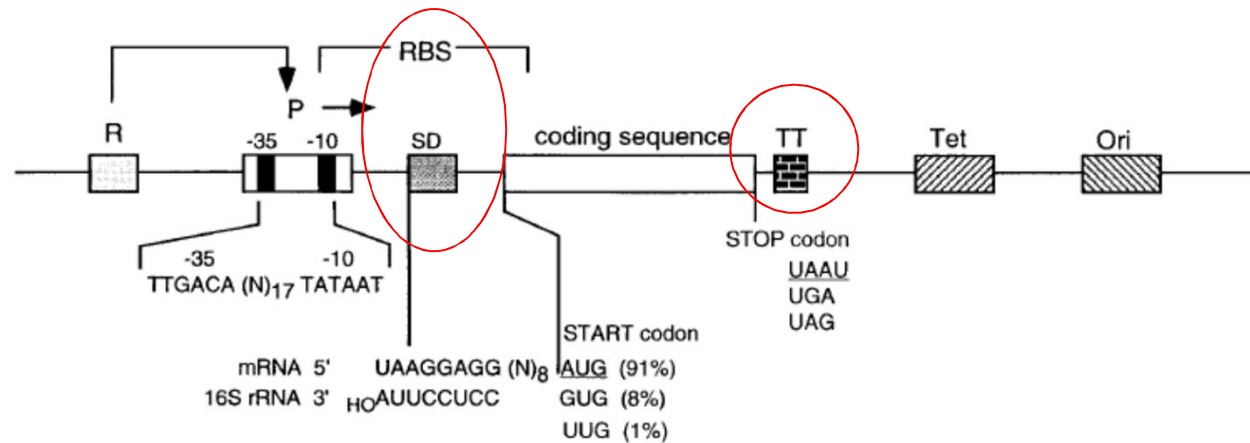

Ribozom-vazebné místo

Transkripční terminátor

Struktura vektoru pro účinnou expresi rekombinantních proteinů v *E.coli*

Ribozom-vazebné místo: zahrnuje Shine-Dalgarno (SD) sekvenci a translační iniciační kodon

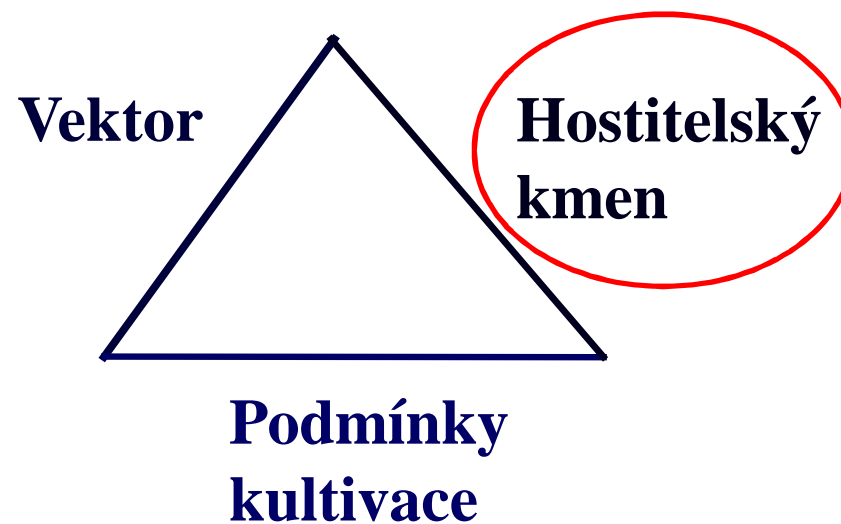
Vzdálenost mezi SD sekvencí a iniciačním kodonem AUG je 4-13 nukleotidů, tato vzdálenost ovlivňuje účinnost iniciace translace (**optimální vzdálenost je 4-8 nukleotidů**), oblast bohatá na AT páry.

Transkripční terminátor

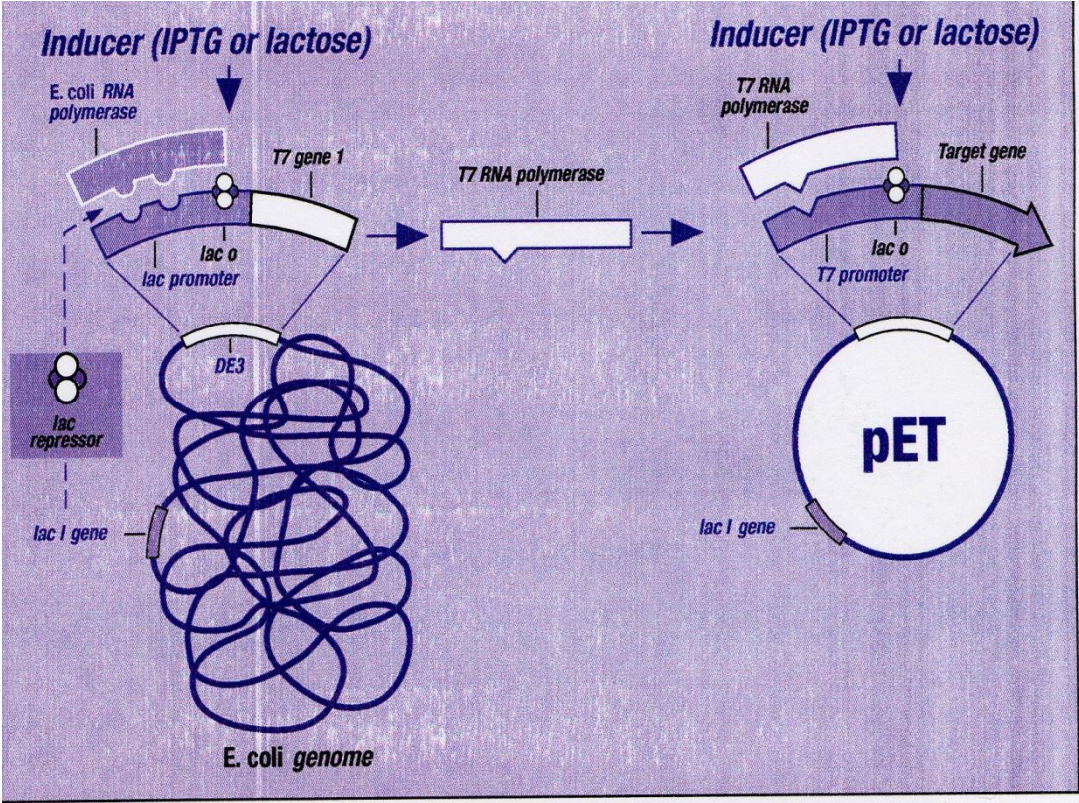
T₇ term, rrnT1, T2

(zabraňuje okluzi promotoru, zvyšuje stabilitu mRNA)

Expresní systém pro produkci rekombinantních protein v *E.coli*

Inducibilní exprese v hostitelském kmeni *E. coli* BL21(DE3)

Toxicita rekombinantního proteinu pro hostitelský kmen

Nejen omezena na pouhý fakt, že je protein pro buňku cizí, ale může být způsobena i tím, že je nadprodukován určitý nativní gen.

Pro hostitele jsou smrtelné:

Rekombinantní proteiny s hydrofóbními oblastmi mají toxický účinek - asociují s membránou nebo se inkorporují do membránového systému buňky (porušení membránového potenciálu).

Proteiny, které inaktivují ribozomy.

Výběr hostitelského kmene *E.coli* s ohledem na toxicitu proteinu pro hostitele

ÉNutná p ísná regulace expresního systému

Komer n dostupné bakteriální kmeny s r znými úrovn ěmi regulace exprese, zaji– ujícími minimalizaci bazální exprese.

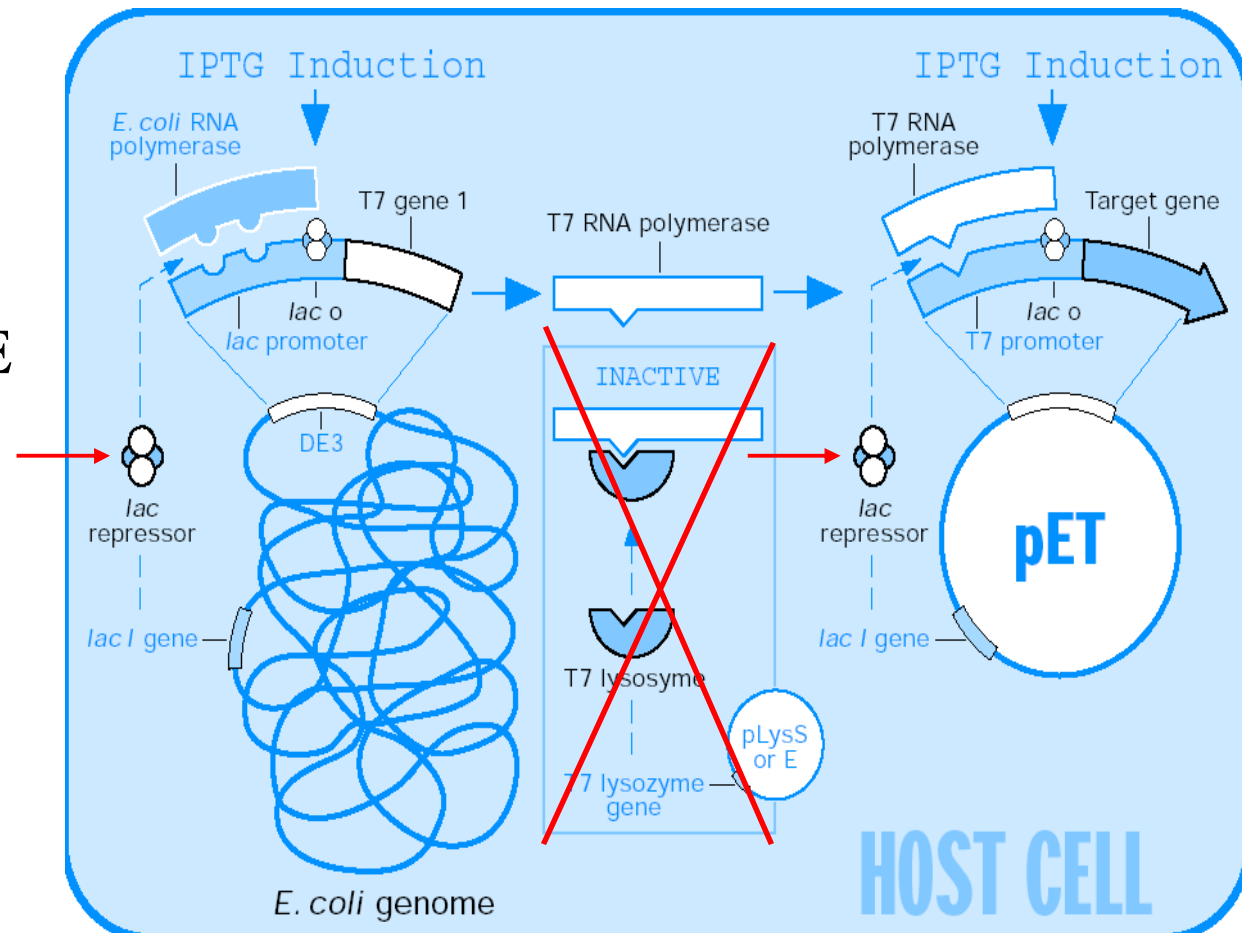
BL21(DE3)	firma Novagen
BL21(DE3)pLysS	firma Novagen

Různé úrovně minimalizace bazální exprese

✓ **BL21(DE3)**

BL21(DE3)pLysS/E

BL21

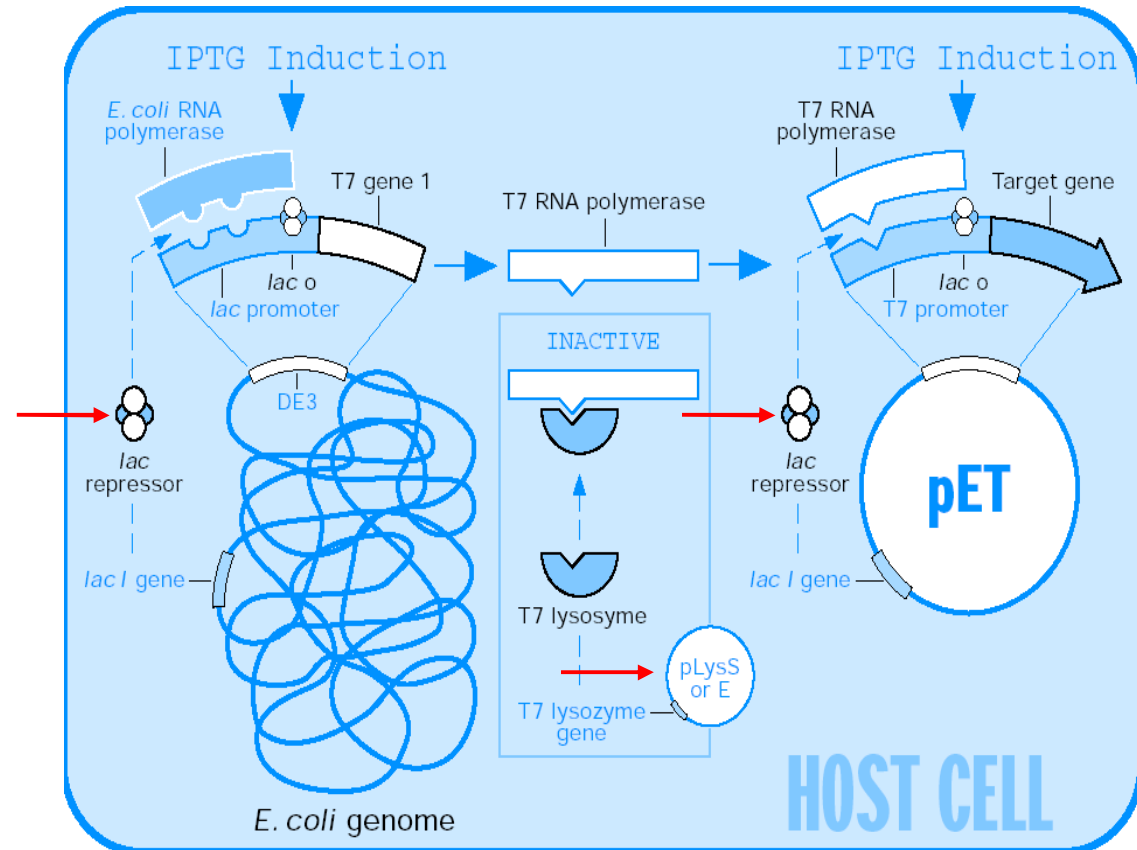
Cca 10 % hladina bazální exprese (před indukcí exprese) klonovaného genu.

Různé úrovně minimalizace bazální exprese

BL21(DE3)

✓ **BL21(DE3)pLysS/E**

BL21

Expresní kmen obsahující plazmidy pLysS nebo pLysE umožní účinnou regulaci expresního systému využívající T7 promotor. Tyto plazmidy kódují lysozym, který se váže na T7 RNA polymerasu a inaktivuje ji a minimalizuje se tak bazální exprese.

Cca 1-3% hladina bazální (před indukci exprese) exprese klonovaného genu.

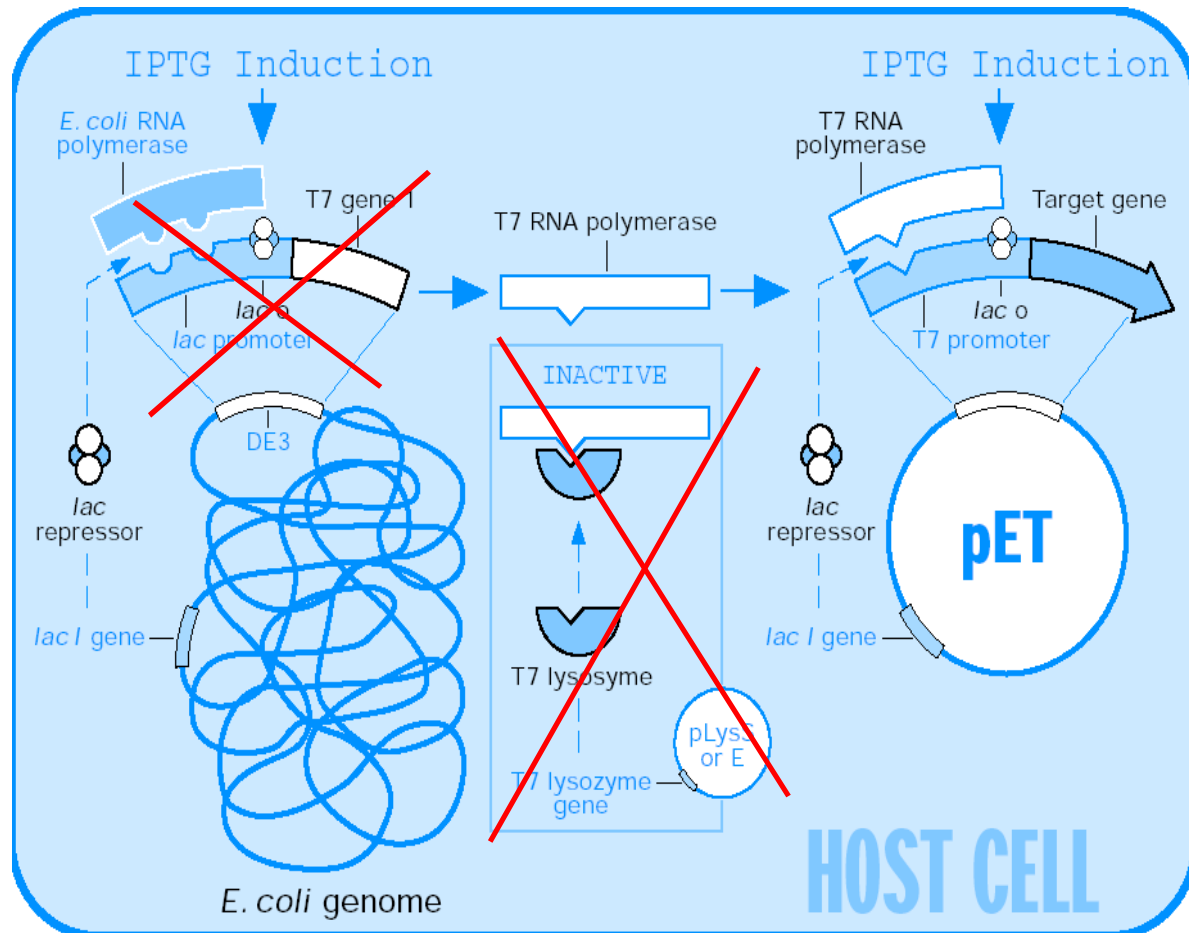

R zné úrovn minimalizace bazální exprese

BL21(DE3)

BL21(DE3)pLysS/E

✓ **BL21**

ÉIndukce exprese infekcí bakteriofágem CEG (gen pro T7 RNA polymerasu)

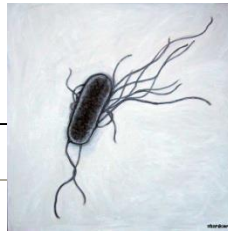
Nejvyší úroveň exprese!!

Využívání kodon *E.coli* (codon usage)

ÉGeny u prokaryot a eukaryot se vyzna ují nenáhodným využíváním synonymních kodon .

ÉKodony z ídka využívané u *E. Coli* se mohou hojn vyskytovat u heterologních gen pocházejících z eukaryot, archebakterií aj.

ÉFrekvence využití synonymních kodon obvykle odráží zastoupení jejich tRNA v cytoplazm .

<i>Escherichia coli</i> K12 [gbbet]: 14 CDS's (5122 codons)								<i>Arabidopsis thaliana</i> [gbpln]: 80395 CDS's (31098475 codons)							
fields: [triplet] [frequency: per thousand] ([number])								fields: [triplet] [frequency: per thousand] ([number])							
UUU 19.7 (101)	UCU 5.7 (29)	UAU 16.8 (86)	UGU 5.9 (30)	UUC 15.0 (77)	UCC 5.5 (28)	UAC 14.6 (75)	UGC 8.0 (41)	UUU 21.8 (678320)	UCU 25.2 (782818)	UAU 14.6 (455089)	UGU 10.5 (327640)	UUC 20.7 (642407)	UCC 11.2 (348173)	UAC 13.7 (427132)	UGC 7.2 (222769)
UUA 15.2 (78)	UCA 7.8 (40)	UAA 1.8 (9)	UGA 1.0 (5)	UUA 12.7 (394867)	UCA 18.3 (568570)	UAA 0.9 (29405)	UGA 1.2 (36260)	UUA 12.7 (394867)	UCA 18.3 (568570)	UAA 0.9 (29405)	UGA 1.2 (36260)	UUA 12.7 (394867)	UCA 18.3 (568570)	UAA 0.9 (29405)	UGA 1.2 (36260)
UUG 11.9 (61)	UCG 8.0 (41)	UAG 0.0 (0)	UGG 10.7 (55)	UUG 20.9 (649150)	UCG 9.3 (290158)	UAG 0.5 (16417)	UGG 12.5 (388049)	UUG 20.9 (649150)	UCG 9.3 (290158)	UAG 0.5 (16417)	UGG 12.5 (388049)	UUG 20.9 (649150)	UCG 9.3 (290158)	UAG 0.5 (16417)	UGG 12.5 (388049)
CUU 11.9 (61)	CCU 8.4 (43)	CAU 15.8 (81)	CGU 21.1 (108)	CUU 10.5 (54)	CCC 6.4 (33)	CAC 13.1 (67)	CGC 26.0 (133)	CUU 24.1 (750114)	CCU 18.7 (580962)	CAU 13.8 (428694)	CGU 9.0 (280392)	CUU 16.1 (500524)	CCC 5.3 (165252)	CAC 8.7 (271155)	CGC 3.8 (117543)
CUA 5.3 (27)	CCA 6.6 (34)	CAA 12.1 (62)	CGA 4.3 (22)	CUA 9.9 (307000)	CCA 16.1 (502101)	CAA 19.4 (604800)	CGA 6.3 (195736)	CUA 9.9 (307000)	CCA 16.1 (502101)	CAA 19.4 (604800)	CGA 6.3 (195736)	CUA 9.9 (307000)	CCA 16.1 (502101)	CAA 19.4 (604800)	CGA 6.3 (195736)
CUG 46.9 (240)	CCG 26.7 (137)	CAG 27.7 (142)	CGG 4.1 (21)	CUG 9.8 (305822)	CCG 8.6 (268115)	CAG 15.2 (473809)	CGG 4.9 (151572)	CUG 9.8 (305822)	CCG 8.6 (268115)	CAG 15.2 (473809)	CGG 4.9 (151572)	CUG 9.8 (305822)	CCG 8.6 (268115)	CAG 15.2 (473809)	CGG 4.9 (151572)
AUU 30.5 (156)	ACU 8.0 (41)	AAU 21.9 (112)	AGU 7.2 (37)	AUU 21.5 (668227)	ACU 17.5 (544807)	AAU 22.3 (693344)	AGU 14.0 (435738)	AUU 21.5 (668227)	ACU 17.5 (544807)	AAU 22.3 (693344)	AGU 14.0 (435738)	AUU 21.5 (668227)	ACU 17.5 (544807)	AAU 22.3 (693344)	AGU 14.0 (435738)
AUC 18.2 (93)	ACC 22.8 (117)	AAC 24.4 (125)	AGC 16.6 (85)	AUC 18.5 (576287)	ACC 10.3 (321640)	AAC 20.9 (650826)	AGC 11.3 (352568)	AUC 18.5 (576287)	ACC 10.3 (321640)	AAC 20.9 (650826)	AGC 11.3 (352568)	AUC 18.5 (576287)	ACC 10.3 (321640)	AAC 20.9 (650826)	AGC 11.3 (352568)
AUA 3.7 (19)	ACA 6.4 (33)	AAA 33.2 (170)	AGA 1.4 (7)	AUA 12.6 (391867)	ACA 15.7 (487161)	AAA 30.8 (957374)	AGA 19.0 (589788)	AUA 12.6 (391867)	ACA 15.7 (487161)	AAA 30.8 (957374)	AGA 19.0 (589788)	AUA 12.6 (391867)	ACA 15.7 (487161)	AAA 30.8 (957374)	AGA 19.0 (589788)
AUG 24.8 (127)	ACG 11.5 (59)	AAG 12.1 (62)	AGG 1.6 (8)	AUG 24.5 (762852)	ACG 7.7 (240652)	AAG 32.7 (1016176)	AGG 11.0 (340922)	AUG 24.5 (762852)	ACG 7.7 (240652)	AAG 32.7 (1016176)	AGG 11.0 (340922)	AUG 24.5 (762852)	ACG 7.7 (240652)	AAG 32.7 (1016176)	AGG 11.0 (340922)
GUU 16.8 (86)	GCU 10.7 (55)	GAU 37.9 (194)	GGU 21.3 (109)	GUU 27.2 (847061)	GCU 28.3 (880808)	GAU 36.6 (1139637)	GGU 22.2 (689891)	GUU 27.2 (847061)	GCU 28.3 (880808)	GAU 36.6 (1139637)	GGU 22.2 (689891)	GUU 27.2 (847061)	GCU 28.3 (880808)	GAU 36.6 (1139637)	GGU 22.2 (689891)
GUC 11.7 (60)	GCC 31.6 (162)	GAC 20.5 (105)	GGC 33.4 (171)	GUC 12.8 (397008)	GCC 10.3 (321500)	GAC 17.2 (535668)	GGC 9.2 (284681)	GUC 12.8 (397008)	GCC 10.3 (321500)	GAC 17.2 (535668)	GGC 9.2 (284681)	GUC 12.8 (397008)	GCC 10.3 (321500)	GAC 17.2 (535668)	GGC 9.2 (284681)
GUA 11.5 (59)	GCA 21.1 (108)	GAA 43.7 (224)	GGA 9.2 (47)	GUA 9.9 (308605)	GCA 17.5 (543180)	GAA 34.3 (1068012)	GGA 24.2 (751489)	GUA 9.9 (308605)	GCA 17.5 (543180)	GAA 34.3 (1068012)	GGA 24.2 (751489)	GUA 9.9 (308605)	GCA 17.5 (543180)	GAA 34.3 (1068012)	GGA 24.2 (751489)
GUG 26.4 (135)	GCG 38.5 (197)	GAG 18.4 (94)	GGG 8.6 (44)	GUG 17.4 (539873)	GCG 9.0 (280804)	GAG 32.2 (1002594)	GGG 10.2 (316620)	GUG 17.4 (539873)	GCG 9.0 (280804)	GAG 32.2 (1002594)	GGG 10.2 (316620)	GUG 17.4 (539873)	GCG 9.0 (280804)	GAG 32.2 (1002594)	GGG 10.2 (316620)
Coding GC 52.35% 1st letter GC 60.82% 2nd letter GC 40.61% 3rd letter GC 55.62%								Coding GC 44.59% 1st letter GC 50.84% 2nd letter GC 40.54% 3rd letter GC 42.38%							

<http://www.kazusa.or.jp/codon/>

Málo preferované kodony u *E.coli*

Codon(s)	Amino acid
AGA, AGG, CGA, CGG.....	Arg
UGU, UGC.....	Cys
GGA, GGG.....	Gly
AUA.....	Ile
CUA, CUC.....	Leu
CCC, CCU, CCA.....	Pro
UCA, AGU, UCG, UCC	Ser
ACA	Thr

Makrides, 1996

Expres heterologní gen obsahující málo preferované kodony vede k translačním chybám !

ÉP ed asné ukonění translace (zkrácený produkt)

ÉPosunutí tečího rámce (posun aflu 2 AK v místě kodonu AGA)

ÉZám na aminokyseliny - místo arginin (kodon AGA) za lyzin

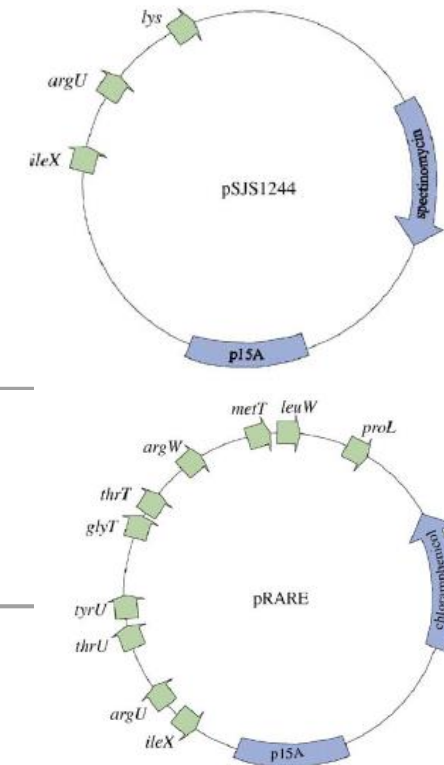
Výběr hostitelského kmene *E.coli*

Pro produkci genů obsahující velké množství kodonů, které jsou málo využívané *E.coli*, je možné použít komerčně dodávané kmeny, které produkují tRNA málo užívaných kodonů.

BL21 (DE3) CodonPlus-RIL	AGG/AGA (arginine, R), AUA (isoleucine, I) and CUA (leucine, L)	firma Stratagene
BL21 (DE3) CodonPlus-RP	AGG/AGA (arginine, R) and CCC (proline, P)	firma Stratagene
Rosetta or Rosetta (DE3)	AGG/AGA (arginine, R), CGG (arginine, R), AUA (isoleucine, I) CUA (leucine, L) CCC (proline), and GGA (glycine, G)	firma Novagen

Plasmidy komplementující tRNA.

NEBO: Místní řízená mutagenese - zaměřená na málo využívaného kodonu.

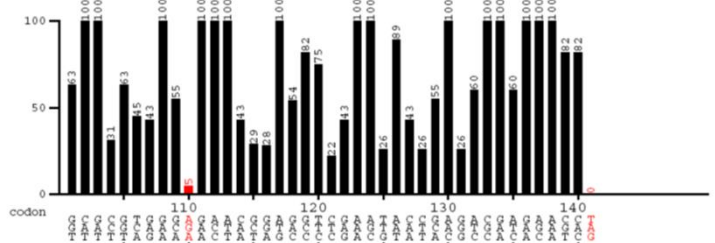
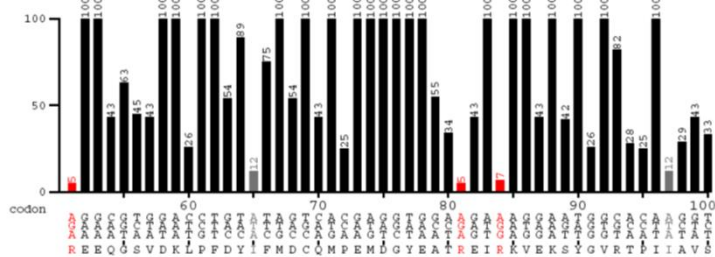
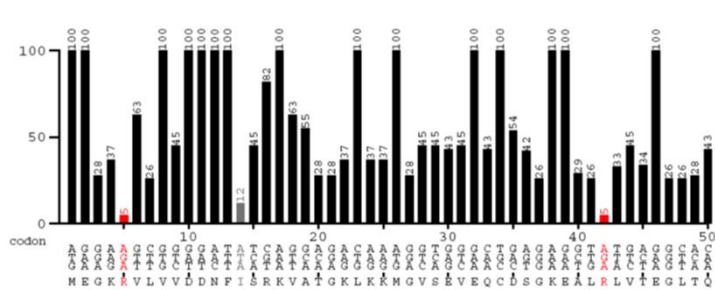
Optimalizace kodon ó syntéza gen

Optimální složení kodon pro produkci v jednom i více organismech s ohledem na vznik sekundárních struktur a stabilitu mRNA.

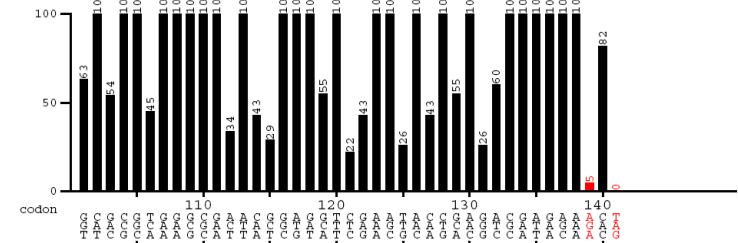
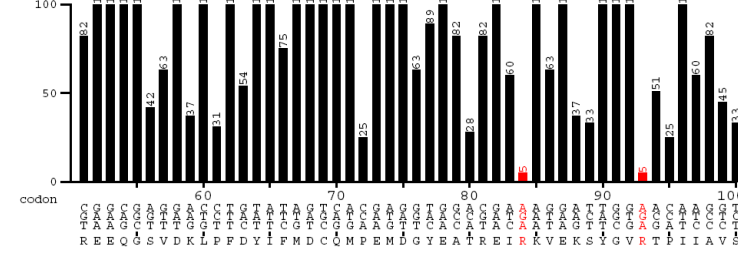
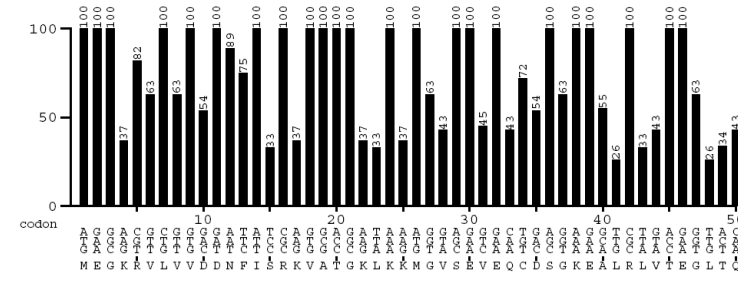
www.gcu.a.de
created: 18.08.2011

CKIrd
sequence derived from Arabidopsis_thaliana
Codontable:
Escherichia_coli_K12
Ordinate (y-axis): relative adaptiveness <20% <10%

www.gcu.a.de
created: 24.08.2011

CKIrd optim codon us
sequence derived from Arabidopsis_thaliana
Codontable:
Escherichia_coli_K12
Ordinate (y-axis): relative adaptiveness <20% <10%

Degradace proteinu

Bakteriální proteolytický systém:

- *E. coli* obsahuje velké množství proteas, nejvíce v cytoplazm

- Selektivn odstra uje šabnormálníõ proteiny:

ÉNekompletní polypeptidy

ÉProteiny se zam n nými AK

ÉNadm rn syntetizované podjednotky multimerních protein

ÉProteiny po-kozené oxidací nebo volnými radikály

ÉCizí, rekombinantní proteiny (problémem jsou proteiny < 10 kDa)

Výběr hostitelského kmene *E.coli*

Kmeny deficientní na proteasy

ÉMutace, eliminující produkci proteas a tím proteolytickou degradaci rekombinantních proteinů .

Expresní kmeny **BL21** jsou deficientní na:

cytoplazmatickou proteasu *lon*
periplazmatickou proteasu *ompT*

Aminokyseliny redukující stabilitu heterologního proteinu

1. N-koncové pravidlo

É Stabilita proteinu je ovlivněna aminokyselinou, která následuje první aminokyselinou polypeptidového řetězce (methionin).

É Aminokyseliny na této pozici redukují stabilitu proteinu:

Arg, Lys, Leu, Phe, Tyr a Trp

É Poločas rozpadu proteinu pouze 2 min

2. Lysin ve vnitřní sekvenci poblíž N-konce proteinu

É Degradace ubiquitin-dependentními proteasami

3. PEST hypotéza

É Oblasti bohaté na Pro (P), Glu (E), Ser (S), Thr (T)

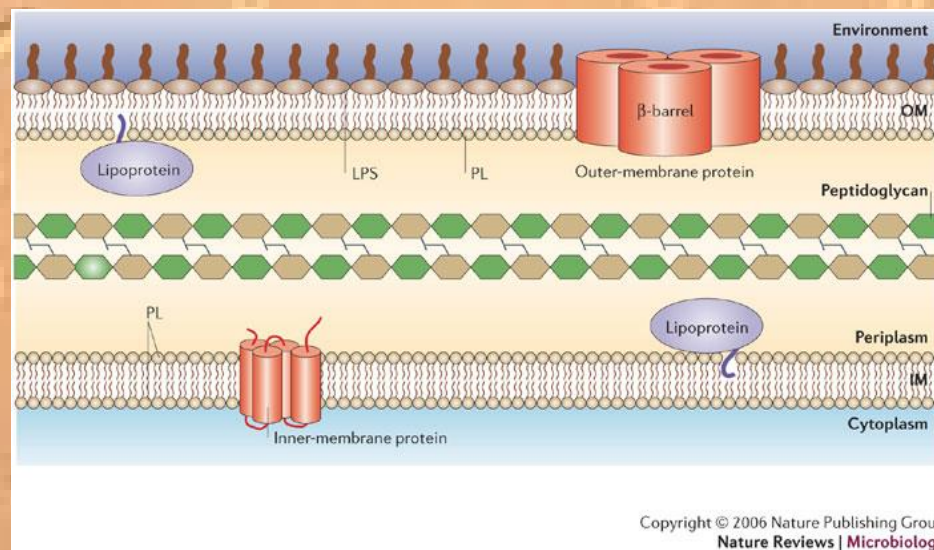
É Po fosforylaci PEST degradace proteinu Ca-dependentními proteasami

Cílená exprese proteinu

Cytoplazmatická exprese

Periplazmatická exprese

Extracelulární exprese
(do kultiva ního média)

Cytoplazmatická exprese

ÉPreferovaný způsob

Výhody

ÉVysoký výtěžek proteinu

ÉJednodušší plazmidové konstrukty

ÉInkluzní tělíska

Nevýhody

ÉInkluzní tělíska

ÉRedukovaná produktivita

ÉProteolýza

ÉVíce komplexní purifikace

Inkluzní tělíska

Nerozpustné shluky (cca $2\mu\text{m}^3$) složené z nativních proteinů s nízkou rozpustností, z nesložených nebo z částečně poskládaných proteinů

Co způsobuje jejich tvorbu?

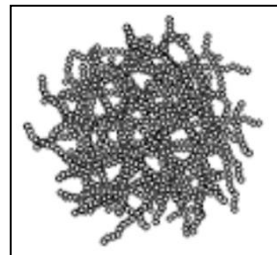
1. Prostředí v *E. coli* se liší od přirozeného prostředí ve smyslu redoxního potenciálu (redukční prostředí v cytoplazmě *E. coli*), pH, osmolarita, absence chaperonů, kofaktorů, absence post-translačních modifikací

2. Vysoká hladina exprimovaných proteinů

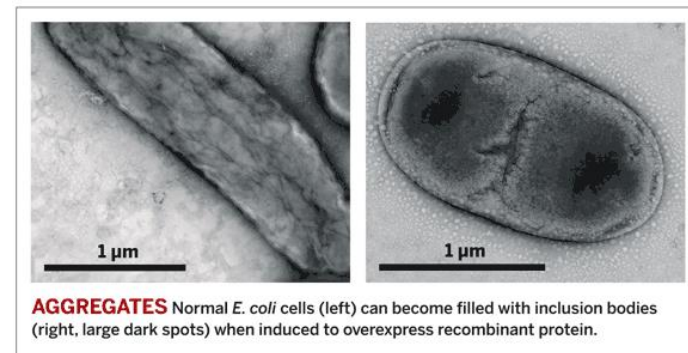
- exponované hydrofóbní domény nesbalených polypeptidových řetězců navzájem (intramolekulárně) asociují

Rozpustný protein

Inkluzní tělíska z nerozpustného proteinu

Inkluzní t líska

Výhody

ÉSnadná izolace ve vysoké istot a koncentraci

ÉOchrana p ed proteasami

ÉPro produkci protein , jejichfl aktivita je pro bu ku letální

Nevýhody

ÉProteinová nerozpustnost

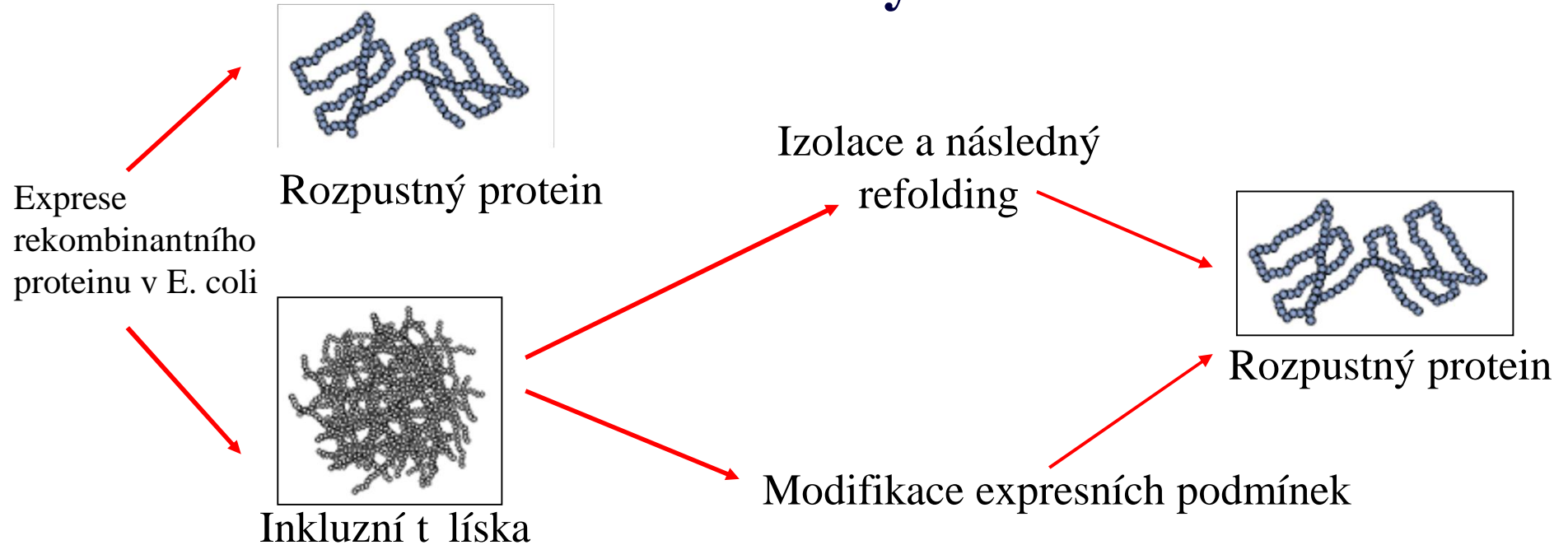
ÉRefolding pro op tné získání biologické aktivity

ÉRefolding nemusí vést k zaktivování proteinu

ÉRedukce výt flku proteinu

ÉZvy-ují se náklady

Možnosti minimalizace tvorby inkluzních tělíček

É Snížení teploty kultivace bakteriální kultury

ÉKoprodukce chaperon

É Použití fúzního partnera zlepšujícího solubilizaci (thioredoxin)

É Selekcce různých kmenů *E. coli* kmenů - například bakteriální kmene deficientní na thioredoxin reduktasu

Možnosti minimalizace tvorby inkluzních tělíček

Výběr hostitelského kmene *E.coli*

Pokud protein obsahuje jeden nebo více disulfidických vazeb, správné poskládání proteinu je stimulováno v hostiteli s více oxidujícím prostředím cytoplazmy.

AD494	Mutace v genu pro thioredoxinreduktasu (trxB)	Novagen
Origami	Dvojitá mutace v genu pro thioredoxinreduktasu (trxB) and glutathionreduktasu (gor)	Novagen

Periplazmatická exprese

É Periplazma obsahuje jen 4% všech buněčných proteinů (cca 100 proteinů)

É Transmembránový transport je zprostředkován signálním peptidem na N-konci proteinu

É Prokaryotické signální peptidy úspěšně použité v *E.coli* (ompA, ompT z *E.coli*, protein A z *S. Aureus*, endoglukanasa z *B.subtilis*)

Výhody

É Jednodušší purifikace

É Není zde tak rozsáhlá proteolýza

É Zlepšení tvorby disulfidických můstků /foldingu

Nevýhody

É Signální peptid nezajistí vždy transport do periplazmy

É Mohou se také tvořit inkluzní tělíska

Extracelulární exprese

É Sekrece proteinů do kultivačního média

É Chybí účinná cesta pro transport skrz vnější membránu (*E. coli* sekretuje velmi málo proteinů).

É Některé proteiny sekretované do periplazmy pasivně difundují do média.

É Zatím spíše neúspěšná manipulace s různými transportními cestami, které by usnadnily sekreci cizího proteinu.

Výhody

É Minimální kontaminace ostatními proteiny (jednodušší purifikace)

É Nejmenší hladina proteolýzy

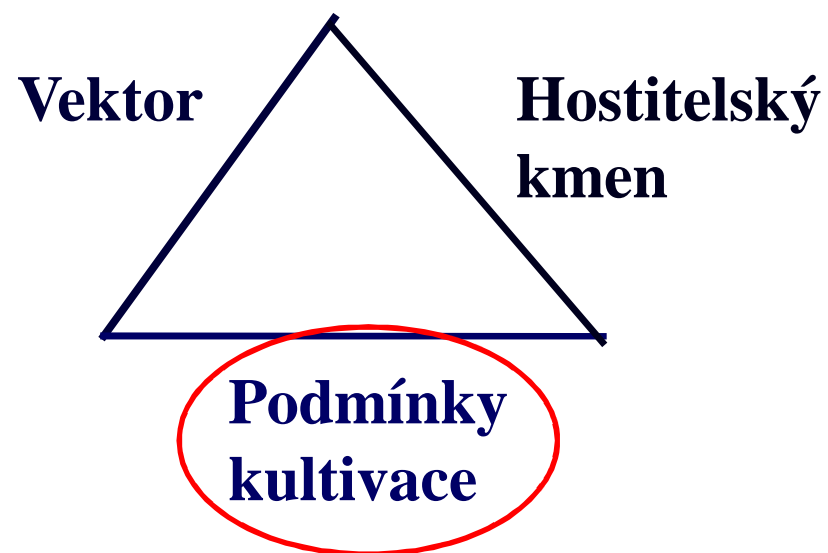
É Zlepšení foldingu

Nevýhody

É Často nízká sekrece

É Hodně ztracený protein

Modifikace r stových podmínek

Podmínky kultivace

Možnosti zvýšení produkce rozpustného proteinu

Experimentálně se optimalizuje:

É Hustota buněčné kultury

É Složení média (pH, přísávek specifických substrátů, kofaktorů, složení živin-bohaté i minimální média)

É Teplota růstu bakterií a teplota po indukci exprese

É Koncentrace indukčního induktora

É Délka indukce exprese

Vliv složení média na produkci rostlinné β -glukosidasy v *E. coli*

Vliv různých podmínek exprese na aktivitu mutantní formy kukuřičné β -glukosidasy F461L.

ÉpH LB média

**ÉP ítomnost substrátu
(celobiosa na indukci
exprese)**

<i>podmínky</i>	<i>Specifická aktivita (nkat/mg)</i>
LB médium pH 6	2,0
LB médium pH 7	4,2
LB médium pH 8	2,8
1% celobiosa (na indukci exprese)	2,7

Specifická aktivita byla po expresi za uvedených podmínek měřena v nativních lyzátech použitím substrátu PNPG.

Vliv teploty kultivace na produkci rostlinných AHP protein v *E. coli*

Podmínky:

1. Médium: LB médium, bakteriální kmen BL21(DE3)pLysS

R *st* (*OD*₆₀₀~0.5-0.6)   *Indukce* 0,4 mM IPTG/3hodiny

22°C   22°C (3)

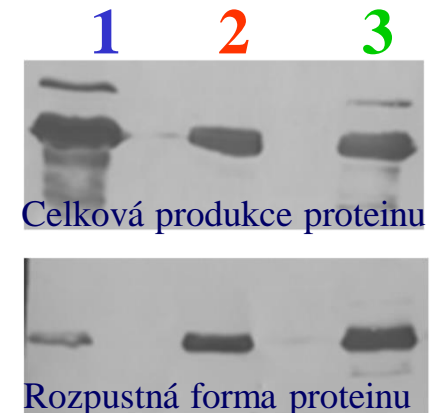
37°C   22°C (2)

37°C   28°C (1)

Test rozpustnosti:

2. Příprava proteinových lyzátů za silných denaturačních podmínek (celková produkce proteinu= rozpustná+nerozpustná forma) a za nativních podmínek (rozpustná forma proteinu).

3. SDS PAGE denuračních a nativních proteinových lyzátů s následnou analýzou western blottingem.

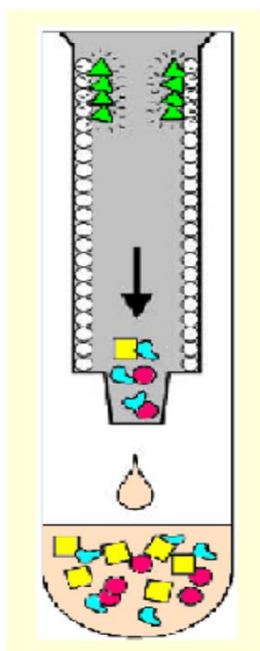
4. Detekce proteinu pomocí série protilátek a kvantifikace signálů pomocí programu pro analýzu 1-D gelů (př. Quantity One- BioRad, Quanti Scan-přístupný na internetu).

Vliv teploty kultivace na produkci rostlinných AHP proteinů v *E. coli*

Procenta produkce AHP proteinů v rozpustné formě						
<i>t</i> (°C) <i>R</i> <i>st</i> /indukce	AHP1	AHP2	AHP3	AHP4	AHP5	AHP6
37°C/28°C	8 %	85 %	100%	0	76 %	0
37°C/22°C	82 %	73 %	100%	0	81 %	51 %
22°C/22°C	71 %	78 %	100%	30 %	81 %	73 %

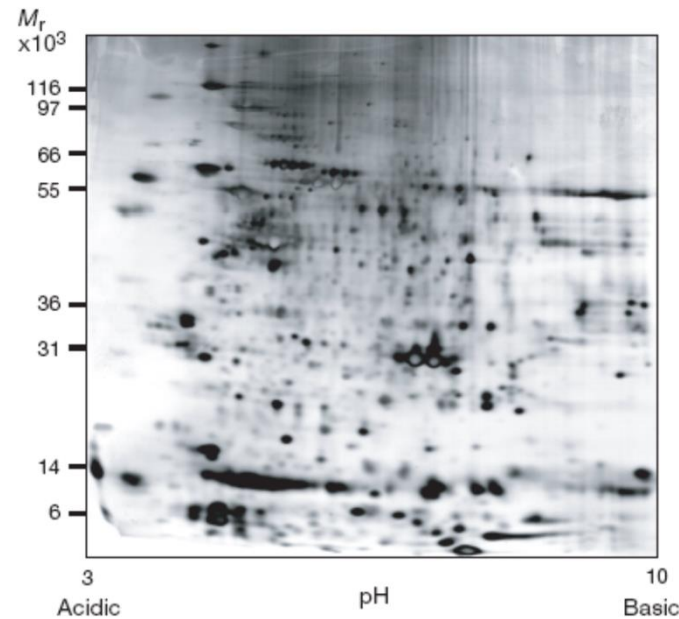

2. část: Purifikace rekombinantních protein

Purifikace protein fúzovaných s GFP
pomocí hydrofóbní matrice

Purifikace proteinu z komplexní směsi makromolekul přítomných v biologickém vzorku (buněčný nebo tkáňový extrakt)

Analýza buněčného extraktu 2D elektroforézou

ÉN kolik tisíc proteinů s různými vlastnostmi (~5000-8000) a v různých množstvích (aktin ~ 10%, unikátní transkripční faktor < 0,001% z celkového proteinu)

ÉDNA, RNA, polysacharidy, lipidy

Neflza nemeí í í í í í í í

1. Pro ???

Pro jaký ú el ?

2. Jak ???

Jak protein detekovat?

3. Co ???

Jaké vlastnosti má protein ?

1. Pro ???

Pro jaký účel ?

Aplikace	Množství	čistota	Poznámka
Identifikace	0,002-0,2 µg	vysoká (>95%)	ÉEdmanovo odbourávání (5-10 pmol), příklady hmotnostní spektroskopie (0,2-1 pmol)
Produkce protilátek	µg-mg	střední-vysoká	ÉPro imunizaci: ~ 0,1 µg proteinu Éčím v této čistotě tím v této a rychlejší –ance pro získání vysoce specifické imunitní odpovědi.
Enzymologie	1-5 mg	vysoká > 95 %	ÉMnožství proteinu závisí na citlivosti analýzy. Éčistota závisí na specifitě analýzy a ovlivní výsledek analýzy kontaminacími.
Biofyzikální studie	mg-g	vysoká (>95%)	ÉCD spektroskopie, rezonance povrchových plasmonů, fluorimetrie, analytická ultracentrifugace, UV spektroskopie
3D struktura (krystalizace, NMR)	10-20 mg	vysoká (>95%)	ÉHledání krystalizačních podmínek ~ 1-2 mg proteinu, získání krystalu o velikosti dostatečné pro rentgenovou difrakci 5-10 mg proteinu ÉPro první 1-D NMR spektra se vyžaduje ~ 0,5 µmol proteinu, protein (velikost 5-20kDa) značený ¹⁵ N / ¹³ C je nutný pro vyřešení struktury.
Farmaceutické účely	mg-kg	vysoká (99,9%)	ÉPro klinické účely nesmí proteiny obsahovat pyrogeny a bakteriální toxiny a musí být velmi stabilní kvůli dlouhodobému skladování.

2. *Jak???*

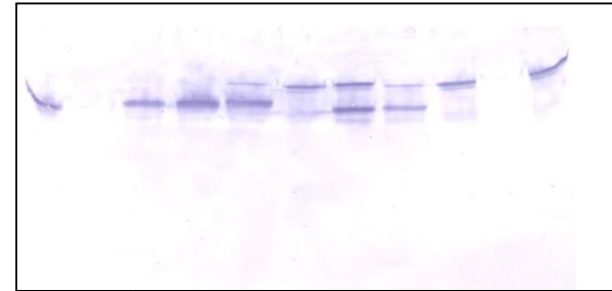
Jak budeme protein analyzovat?

1. Polyakrylamidová gelová elektroforéza za denaturujících podmínek (SDS PAGE) se specifickou detekcí :

Detekce proteinu zájmu b hem jeho purifikace

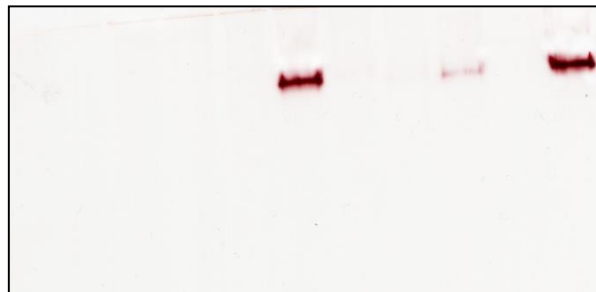
ÉPomocí protilátek

SDS PAGE s následných
westernovým p enosem

Sledování biologické aktivity proteinu b hem purifikace

ÉU enzym nap . barvení v gelu pomocí chromogenních substrát (nebo stanovení specifických konstant v komplexních vzorcích)

nativní PAGE, zymogram

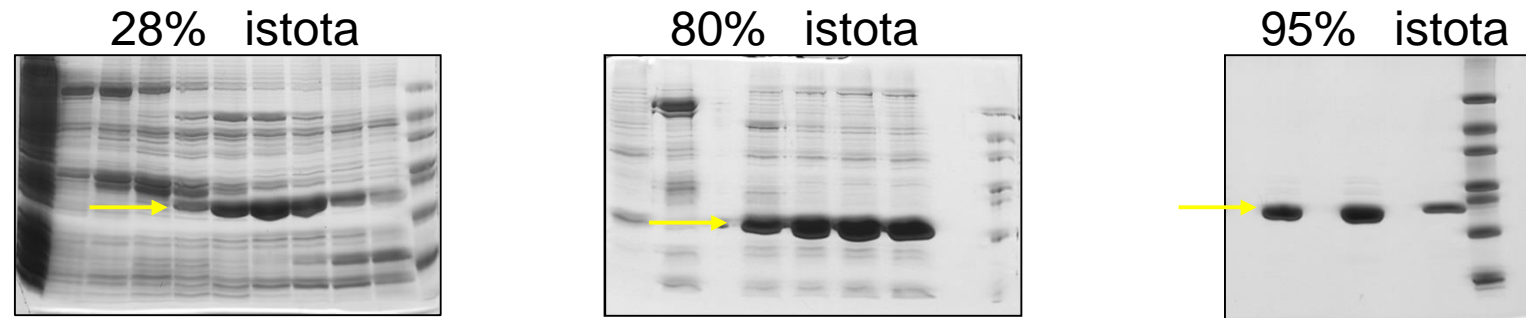
2. *Jak???*

Jak budeme protein analyzovat?

2. Polyakrylamidová gelová elektroforéza za denaturujících podmínek s nescifickou detekcí

ÉBarvení pomocí Coommasie blue, st íbra,...

ÉSledování istoty purifikovaného proteinu

2. *Jak???*

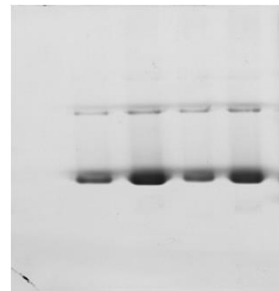
Jak budeme protein analyzovat?

3. Polyakrylamidová gelová elektroforéza za nativních podmínek s nespecifickou detekcí

Barvení pomocí Coommasie blue, stříbra,...

Sledování homogenity purifikovaného proteinu

Nativní PAGE

— Dimer
— Monomer

4. Stanovení koncentrace proteinu

Nejvíce využívané metody: dle Bradfordové, Lowryho metoda, ...

3. Co???

Jaké vlastnosti má protein ?

Informace o proteinu zájmu a podobných proteinech z databází nebo z pilotních experimentů :

Velikost proteinu (SDS PAGE, gelová filtrace nebo analytická centrifugace)

Izoelektrický bod (izoelektrická fokusace)

Stabilita (pH, teplota, přítomnost solí, proteas, aditiv zajišťujících rozpustnost proteinu)

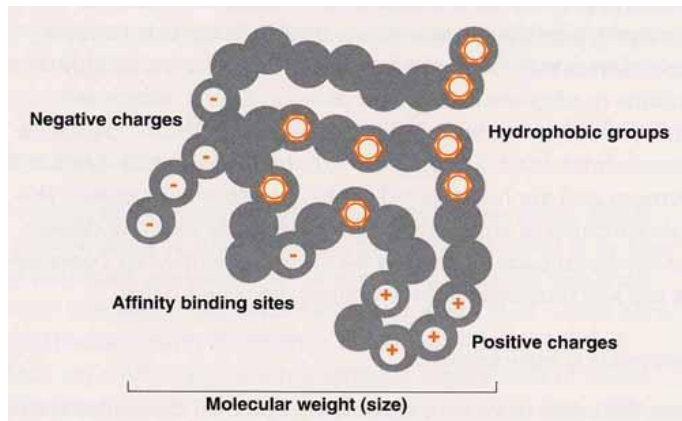
2D a nativní PAGE

Komplexita vzorku, vlastnosti proteinu zájmu a i ostatních kontaminujících proteinů

Informace o proteinu zájmu a o podobných proteinech z literatury:

Strategie purifikace (metody, pufrů, stabilita proteinu, ...)

Vlastnosti/purifikační metody

Rozpustnost

precipitace např. síranem amonným, nízké/vysoké pH

Stabilita

teplotní precipitace

Velikost/tvar

gelová filtrace (gelová permeační chromatografie)

pI (povrchový náboj)

iontovým výměnnou chromatografie

Hydrofobicita

hydrofóbní chromatografie

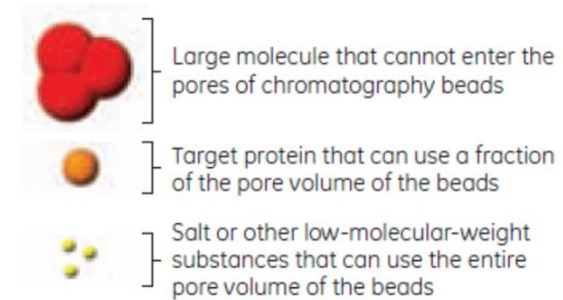
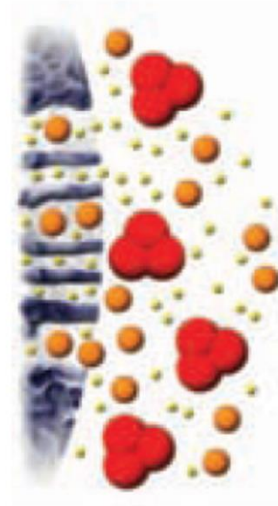
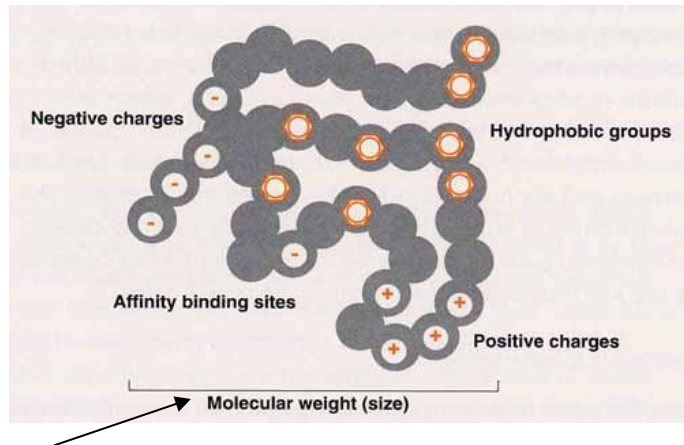
Specifická vazba

afinitní chromatografie

Posttranslační modifikace

afinitní chromatografie

Vlastnosti/purifikační metody

Rozpustnost

precipitace např. síranem amonným, nízké/vysoké pH

Stabilita

teplotní precipitace

Velikost/tvar

gelová filtrace (gelová permeační chromatografie)

pI (povrchový náboj)

iontovým výměnnou chromatografie

Hydrofobicitá

hydrofóbní chromatografie

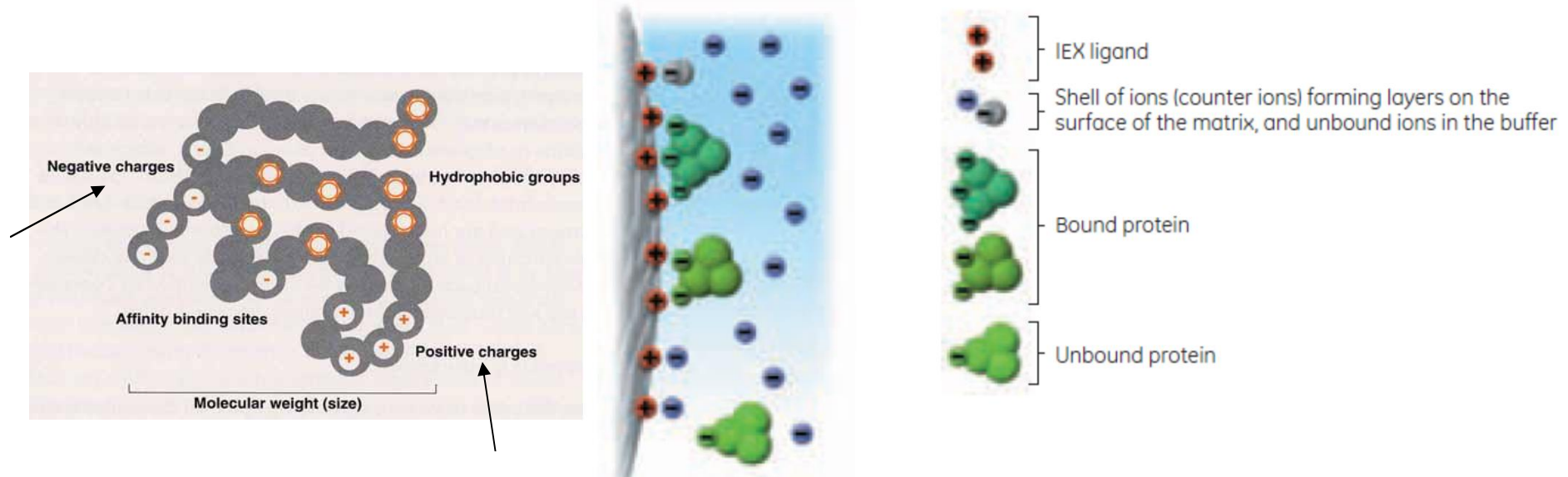
Specifická vazba

afinitní chromatografie

Posttranslační modifikace

afinitní chromatografie

Vlastnosti/purifikační metody

Rozpustnost

precipitace např. síranem amonným, nízké/vysoké pH

Stabilita

teplotní precipitace

Velikost/tvar

gelová filtrace (gelová permeační chromatografie)

pI (povrchový náboj)

iontovým nábojem chromatografie

Hydrofobicita

hydrofóbní chromatografie

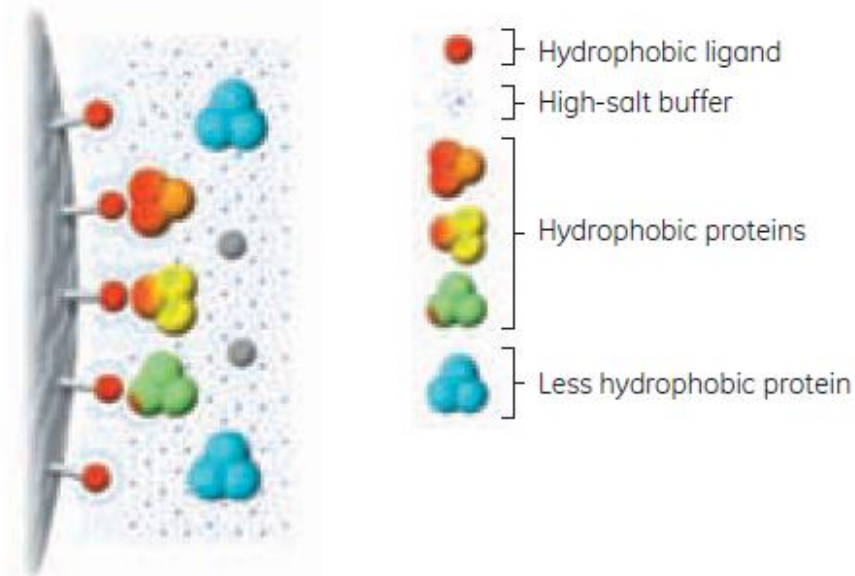
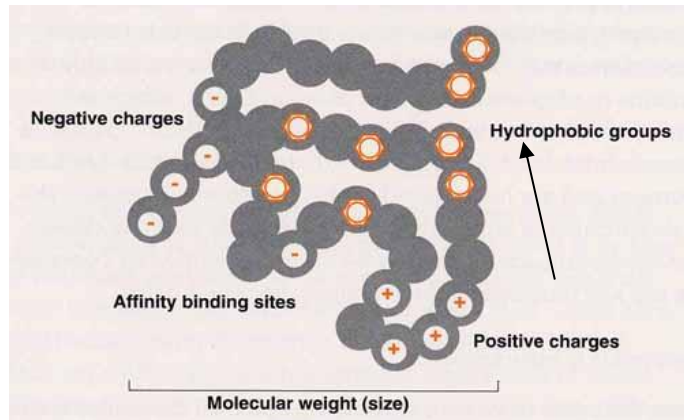
Specifická vazba

afinitní chromatografie

Posttranslační modifikace

afinitní chromatografie

Vlastnosti/purifikační metody

Rozpustnost

precipitace např. síranem amonným, nízké/vysoké pH

Stabilita

teplotní precipitace

Velikost/tvar

gelová filtrace (gelová permeační chromatografie)

pI (povrchový náboj)

iontovým výměnnou chromatografií

Hydrofobicitá

hydrofóbní chromatografie

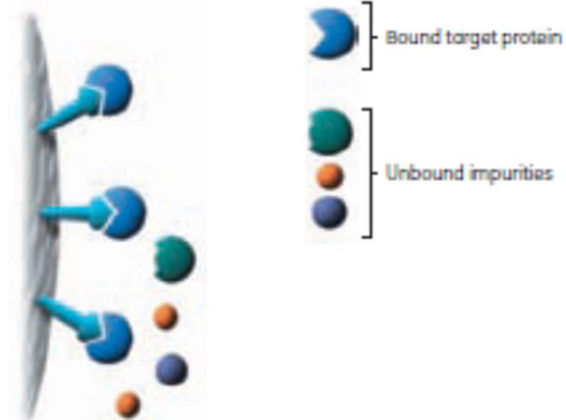
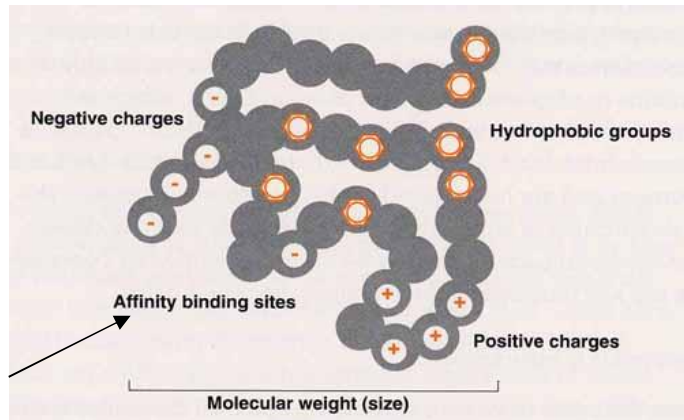
Specifická vazba

afinitní chromatografie

Posttranslační modifikace

afinitní chromatografie

Vlastnosti/purifikační metody

Rozpustnost

precipitace např. síranem amonným, nízké/vysoké pH

Stabilita

teplotní precipitace

Velikost/tvar

gelová filtrace (gelová permeační chromatografie)

pI (povrchový náboj)

iontovým výměnnou chromatografií

Hydrofobicitá

hydrofóbní chromatografie

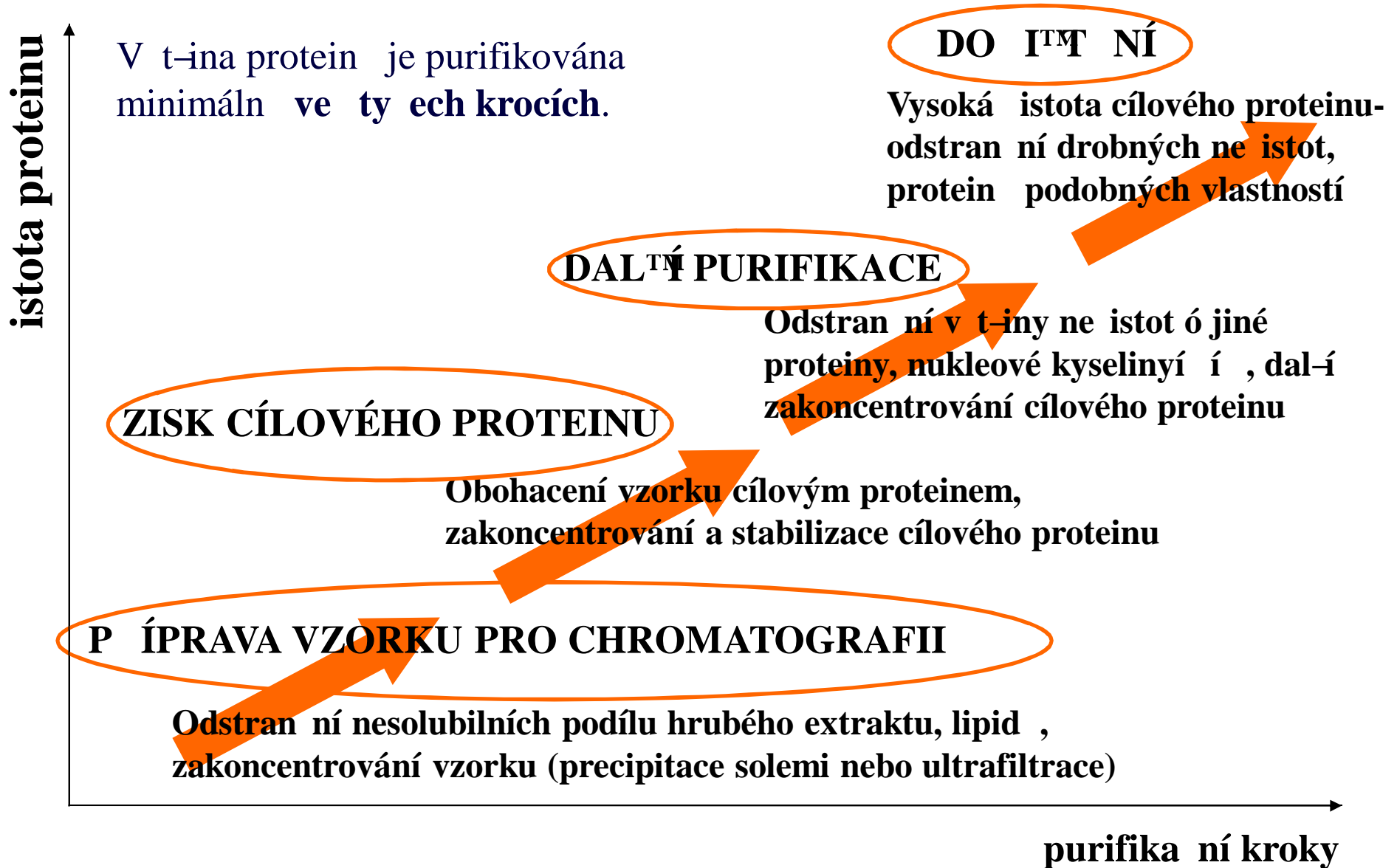
Specifická vazba

afinitní chromatografie

Posttranslační modifikace

afinitní chromatografie

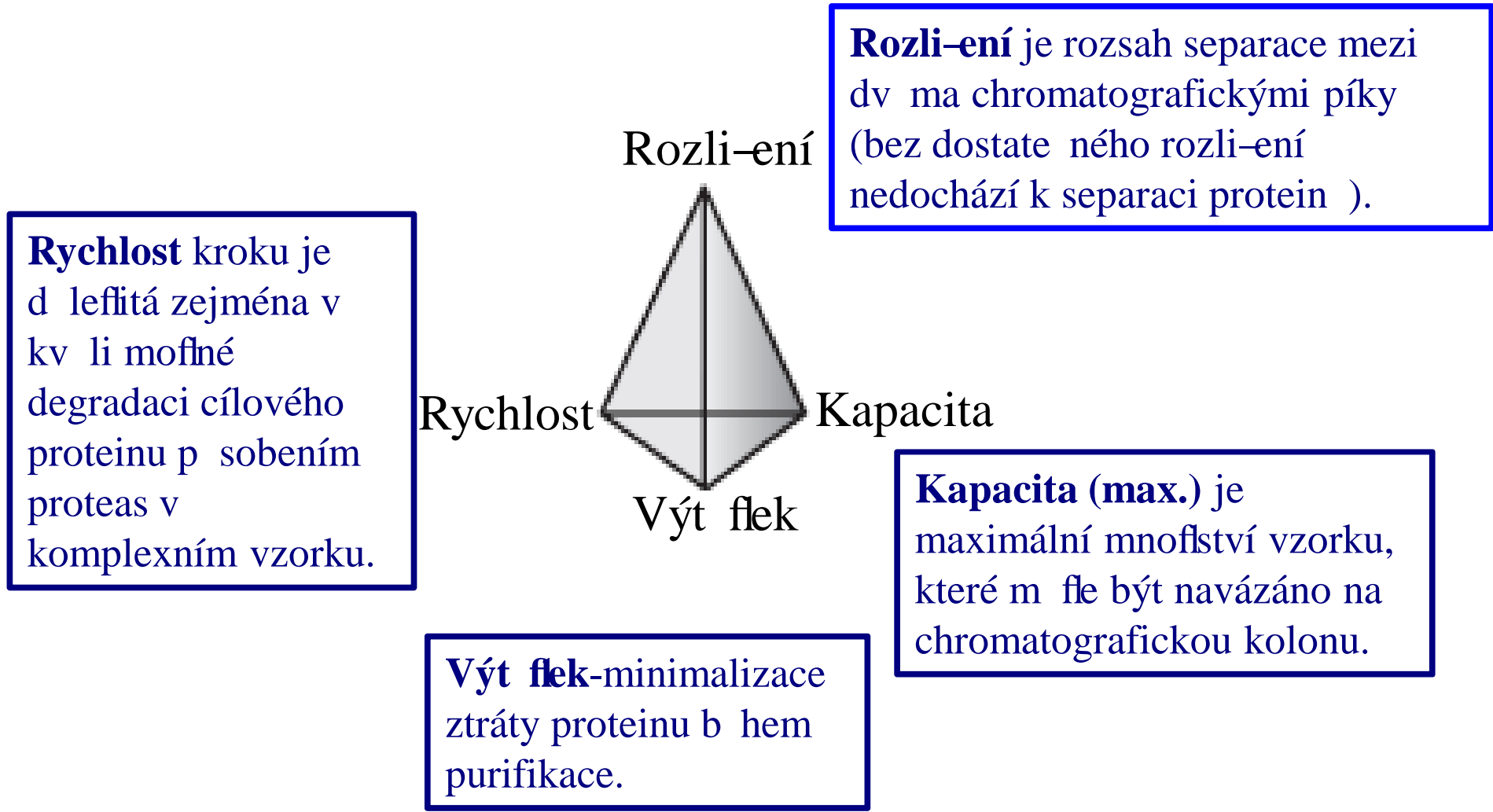
Kolik purifikačních kroků je potřeba?

Logická kombinace purifikačních kroků

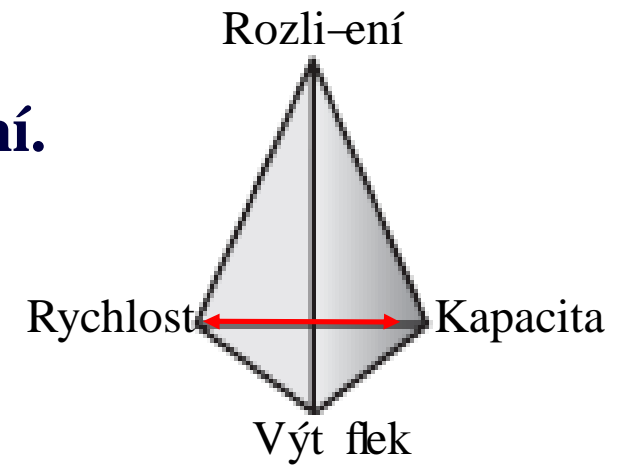
Každá separační technika je vyznačena rovnováhou mezi **tymi parametry**.

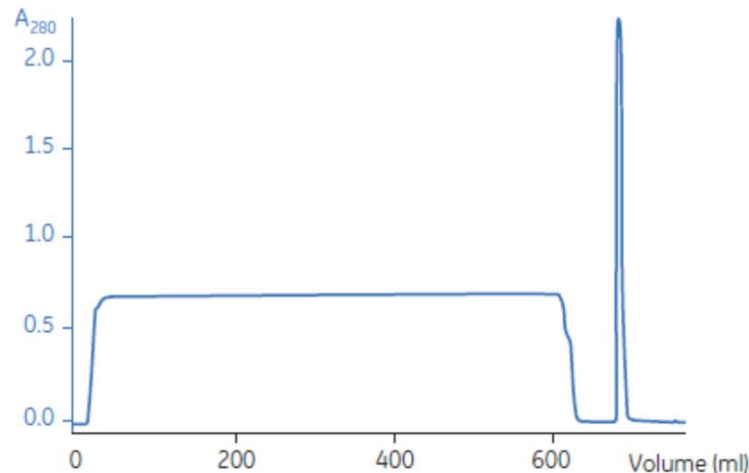
Získ cílového proteinu z proteinového extraktu

Cíl: rychlá izolace, stabilizace a zakoncentrování.

**Purifikační techniky: afinitní chromatografie
iontomní chromatografie
hydrofóbní chromatografie**

Column: rProtein A Sepharose Fast Flow, XK16/20, bed height 4.8 cm (9.6 ml)
Sample: 600 ml clarified cell culture containing 87.6 mg of IgG_{2a}
Starting buffer: 20 mM sodium phosphate, pH 7.0
Elution buffer: 20 mM sodium citrate, pH 4.0
Flow rate: 5 ml/min (150 cm/h)

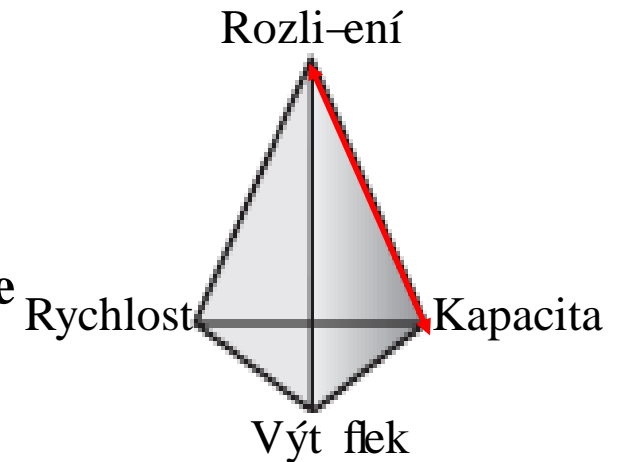

Fig 4.5. Example of capture step: Purification of IgG_{2a} from clarified cell culture.

Další purifikace proteinu

Cíl: Purifikace a zakoncentrování.

Purifikační techniky: iontomníová chromatografie
hydrofóbní chromatografie
gelová filtrace
afinitní purifikace

Column: XK 16/20 Butyl Sepharose 4 Fast Flow
Sample: 5 ml of partially purified Annexin V expressed in *E. coli*
Buffer A: 20 mM Sodium phosphate, pH 7.0, 1 M $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$
Buffer B: 20 mM Sodium phosphate, pH 7.0
Flow rate: 100 cm/h
Gradient: 0 to 50% B, 20 column volumes

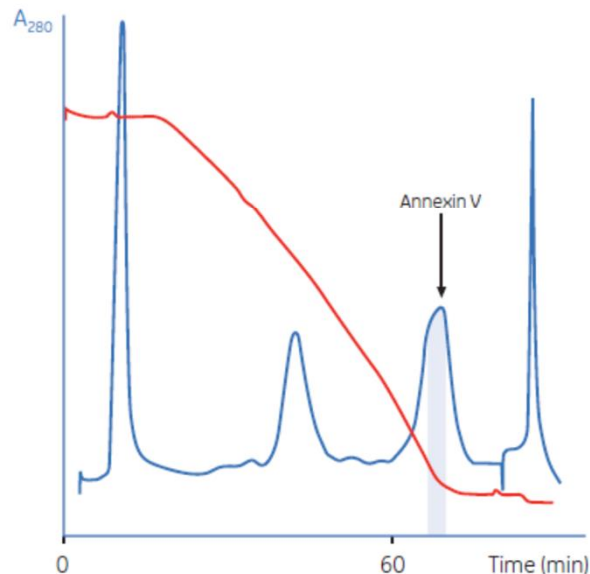

Fig 4.7. Example of an intermediate purification step: Purification of recombinant Annexin V by HIC.

Do i-t ní proteinu a úprava podmínek pro jeho skladování (pH, soli, additiva)

Cíl: Produkt o požadované vysoké čistotě.

Purifikační techniky: gelová filtrace
afinitní purifikace

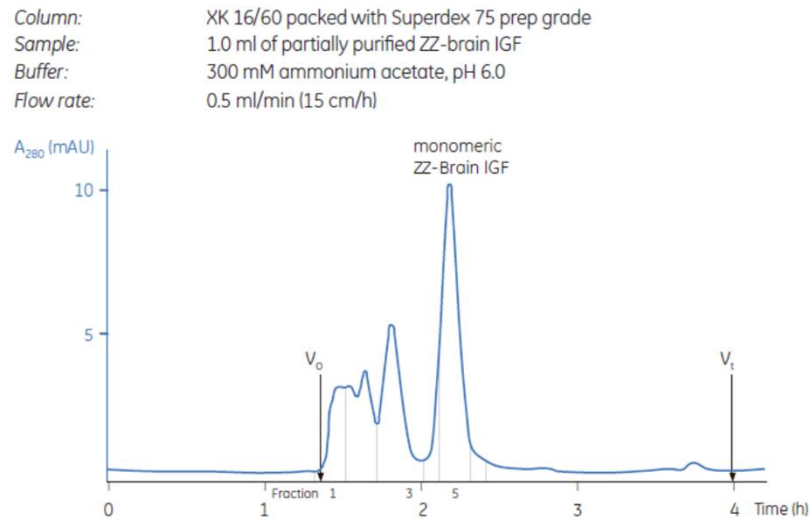
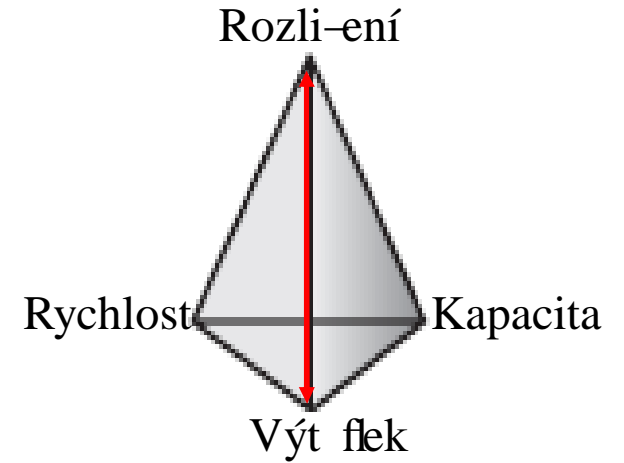

Fig 4.9. Example of polishing step: removal of dimers and multimers by GF.

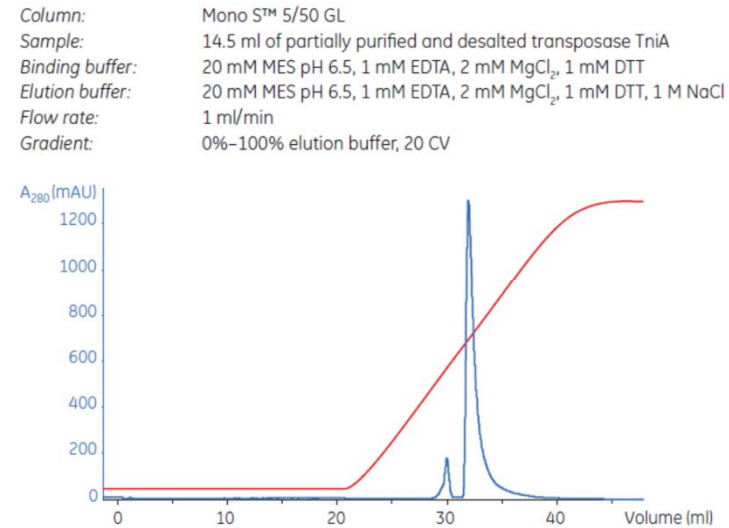

Fig 4.10. Example of polishing: removal of trace contaminants by high-resolution CIEC. Purification of the transposase TniA.

Základní zásady pro pořadí purifikačních kroků

- É Na začátku použít metody s vysokou kapacitou a malým výtěkem a rozlišením → velké množství levného vstupního materiálu.
- É Později metody s vysokým rozlišením a výtěkem, kapacita méně významná → ve vzorku již investovaná práce, množství proteinu je menší.
- É Pokud možno použít metody za sebou racionálně, bez nutnosti mezikroků, jako je výměna pufru mezi jednotlivými separačními technikami
příklad: po precipitaci síranem amonným nebo iontom nízké chromatografii (protein je eluován z kolony za vysokých koncentracích soli) za aditivní hydrofóbní chromatografii (vzorek dávkován na kolonu ve vysoké koncentraci soli)
- É Jednotlivé separační metody pokud možno neopakovat.
- É čím méně kroků, tím větší výtěčnost proteinu.

Fúzní proteiny

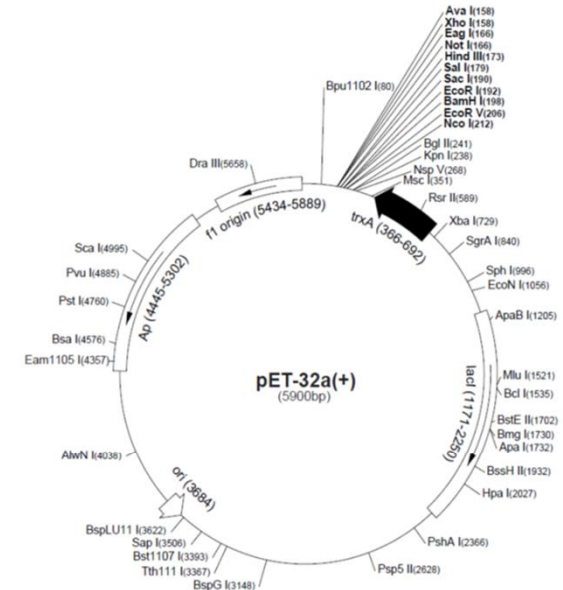
Transla ní fúze sekvencí kódujících rekombinantní protein a

a) krátký peptid [p . (His)_n, (Asp)_n, (Arg)_n ...]

b) p irozený oligopeptid [p . MBP, GST, thioredoxin í]

pET-32a(+) sequence landmarks	
T7 promoter	764-780
T7 transcription start	763
Trx*Tag coding sequence	366-692
His*Tag coding sequence	327-344
S*Tag coding sequence	249-293
Multiple cloning sites (<i>Not</i> I - <i>Xho</i> I)	158-217
His*Tag coding sequence	140-157
T7 terminator	26-72
<i>lac</i> I coding sequence	1171-2250
pBR322 origin	3684
<i>bla</i> coding sequence	4445-5302
ϕ 1 origin	5434-5889

The maps for pET-32b(+) and pET-32c(+) are the same as pET-32a(+) (shown) with the following exceptions: pET-32b(+) is a 5899bp plasmid; subtract 1bp from each site beyond *Bam*HI at 198. pET-32c(+) is a 5901bp plasmid; add 1bp to each site beyond *Bam*HI at 198 except for *Eco*R V, which cuts at 209.

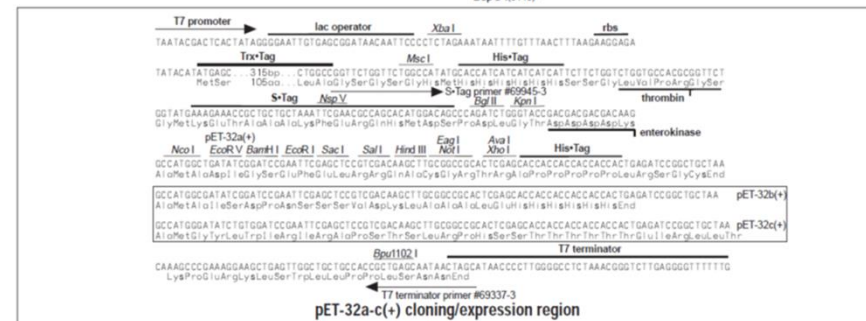

Éusnadn ní purifikace (uniformita purifikace)

Ézvý-ení výt flku, rozpustnosti

Éumofn ní detekce , sekrece

ÉFúzního partnera lze obvykle selektivn od-t pit.

Fúzní partner	Velikost	Umíst ní	Vyufití
His-tag	6, 8, or 10 aa	N-, C-, internal	purifikace
thioredoxin	109 aa (11.7 kDa)	N-,C-	purifikace, zvý-ení solubility proteinu
His-patch thioredoxin	109 aa (11.7 kDa)	N-,C-	purifikace, zvý-ení solubility proteinu
chloramfenikol acetyltransferasa	24 kDa	N-	sekrece, purifikace, detekce
avidin/streptavidin <i>Strep</i>-tag			purifikace, sekrece
glutathion-S-transferasa-GST	26 kDa	N-	purifikace
maltosu vázající protein (MBP)	40 kDa	N-, C-	purifikace, sekrece
zelen fluoreskující protein (GFP)	220 aa	N-, C-	detekce, purifikace
polyasparagová kyselina	5-16 aa	C-	purifikace
ompT /ompA	22 aa /21 aa	N-	sekrece

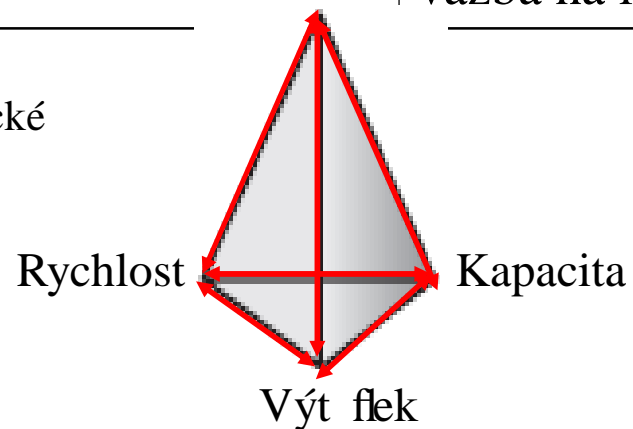

Fúzní kotvy (tagy) využívané se k purifikaci

Kotva (tag)	Typ chromatografie	Princip separa ní techniky
poly [His]	afinitní	vazba na kov
IgG vazná doména	afinitní	vazba na protilátku
Poly [Asp]	iontom ni ová	vazba na anion vázající matrici
Poly [Phe]	hydrofóbní	vazba na hydrofóbní matrici
<i>Strep</i> -tag	afinitní	vazba na streptavidin
Poly [Arg]	iontom ni ová	Rozli-ení vazba na kation vázající matrici

Separ a ní techniky charakteristické rovnováhou v-ech parametr .

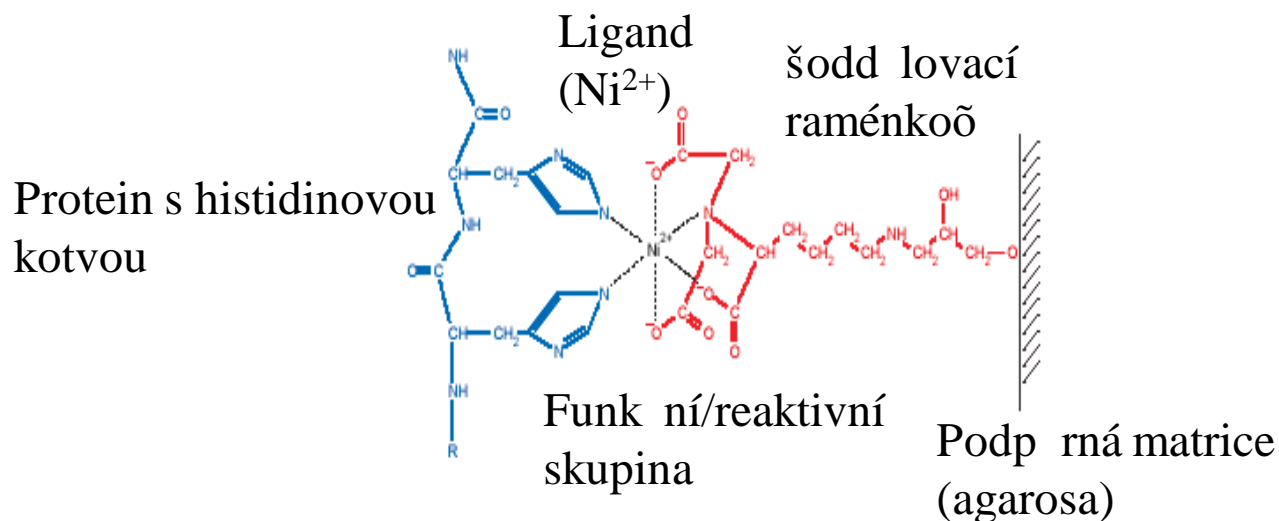
Metalochelata ní afinitní chromatografie

ÉR.1975- uvedl Porath a kol. metodu frakcionace sérových proteinů .

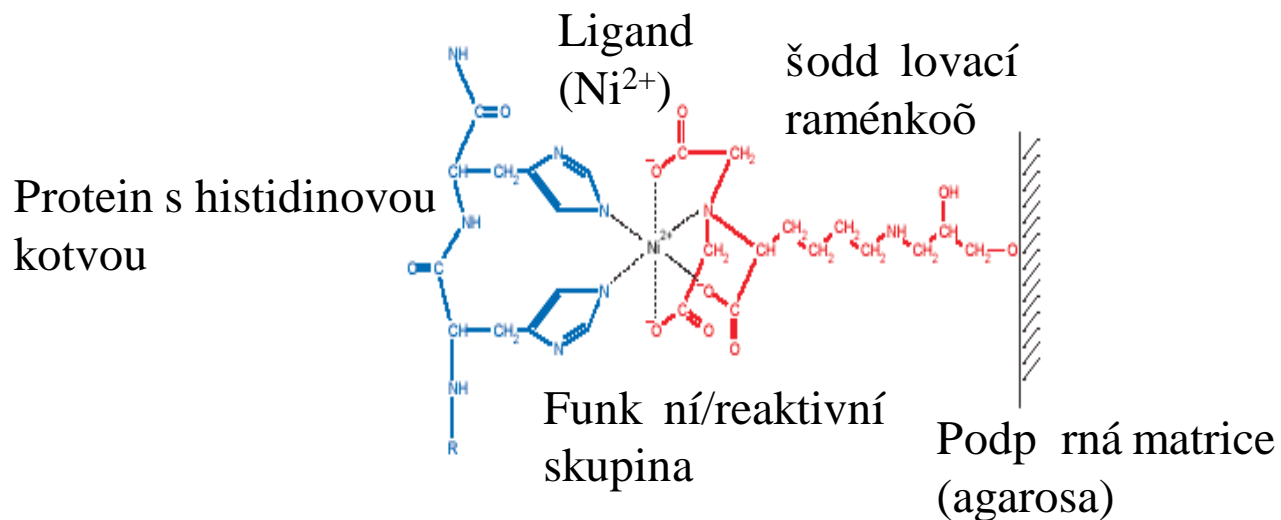
ÉKonstrukce umělých **oligohistidinových domén (poly [His])** fúzovaných k N- nebo C- konci proteinu metodami molekulární biologie.

ÉNyní jeden ze základních purifikačních postupů rekombinantních proteinů .

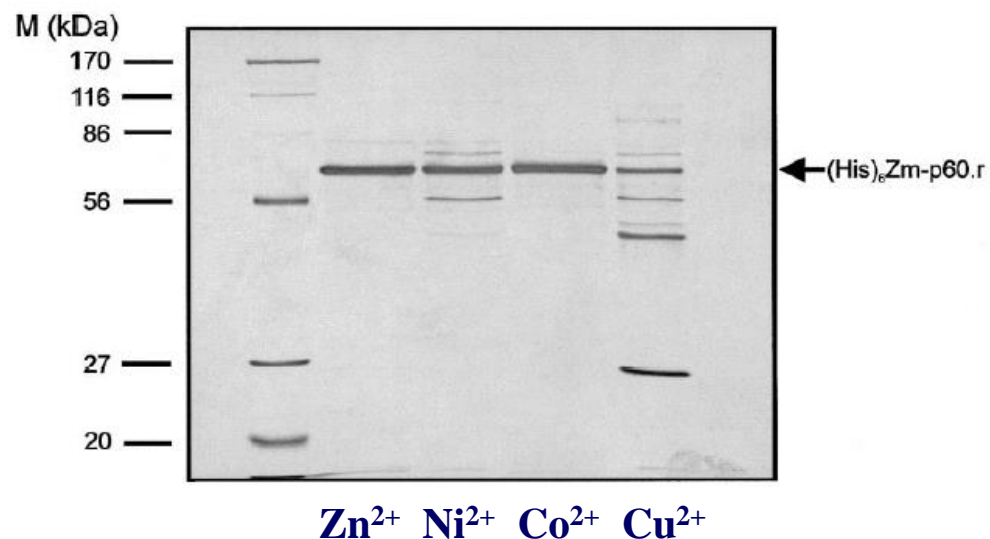
ÉInterakce proteinu s maticí je zprostředkována neobsazenými d-orbitály iontů přechodných kovů , které vázou volné elektronové páry převážně z dusíkového atomu imidazolových skupin histidinových zbytků v proteinu.

Matrice pro metalochelata ní afinitní chromatografii

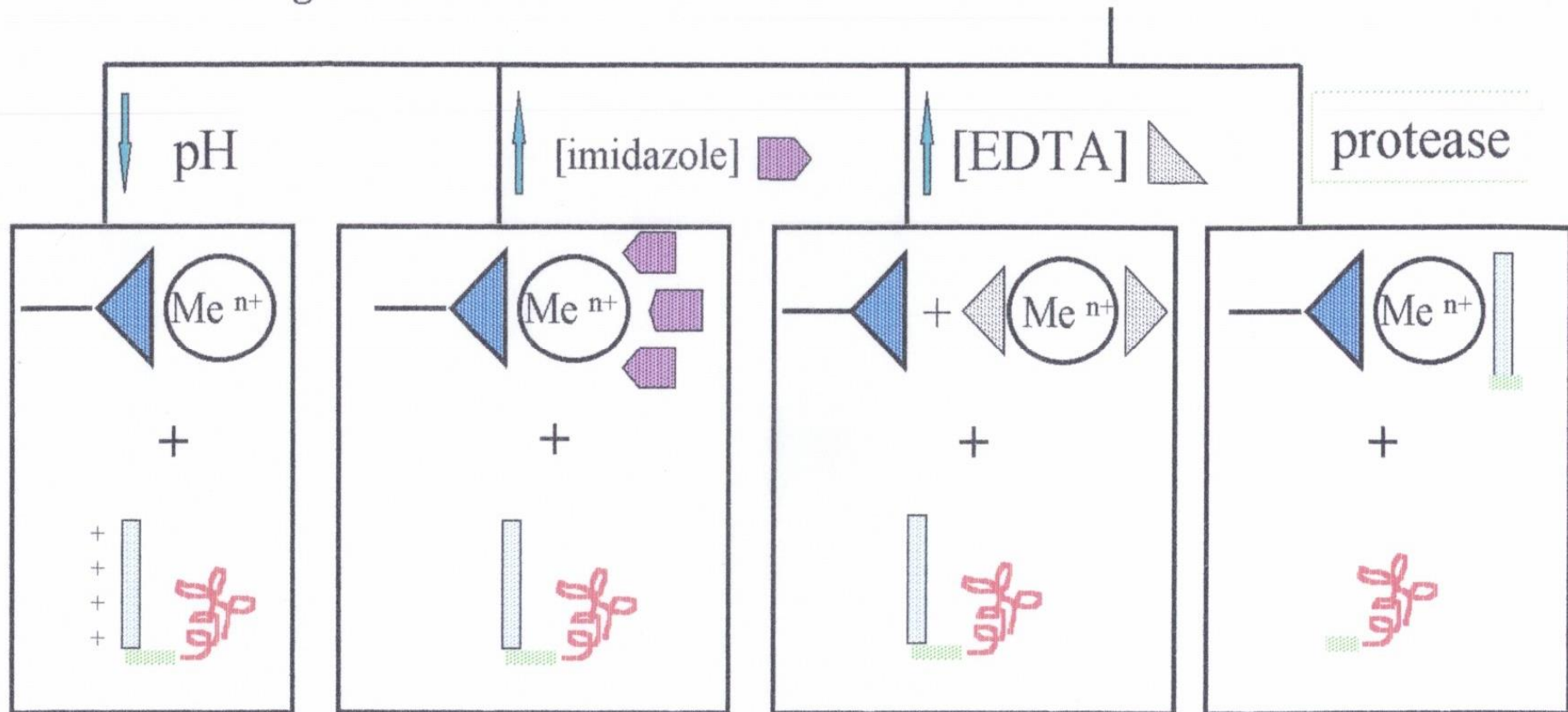
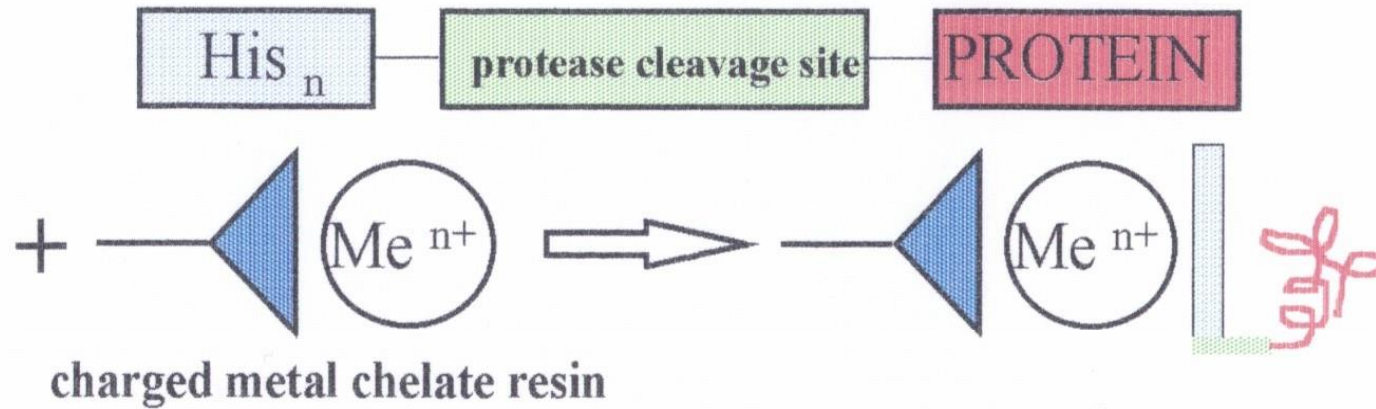

Efekt kovového iontu navázaného na matrici

Síla vazby: $\text{Cu}^{2+} > \text{Ni}^{2+} > \text{Zn}^{2+} \sim \text{Co}^{2+}$

Immobilized metal affinity chromatography (IMAC)

Metalochelata ní afinitní chromatografie

Purifikace za nativních podmínek

Protokol nativní IMAC konkrétního proteinu je z ásti nep enosný na jiné proteiny!

Obecn lze navrhnout:

- ➔ Pufry o pH 7-8 pro vazbu rek. proteinu s kovovým iontem
- ➔ Pufry s vysokou koncentrací solí (nap . 0,5-1 mol/l NaCl)
- ➔ Níí koncentrace imidazolu nebo snížení pH pro odstran ní balastních protein
- ➔ Eluce poufítím gradientu imidazolu (0-1 mol/l), výrazným snížením pH nebo vyufítím EDTA

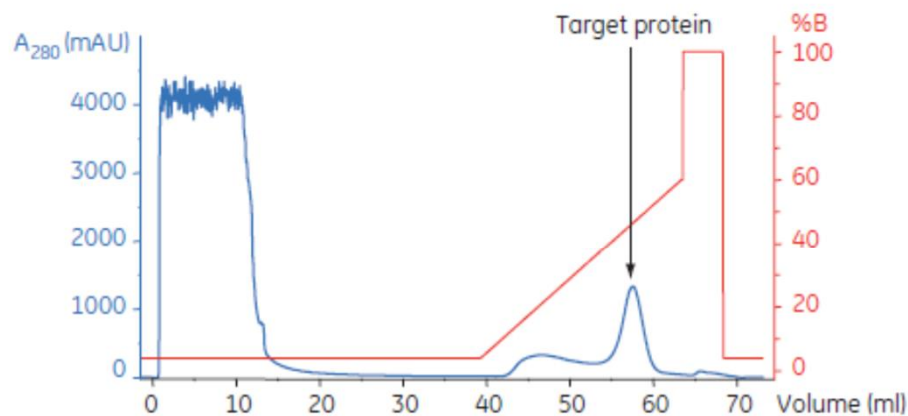

Fig 2.3. Typical IMAC purification with gradient elution.

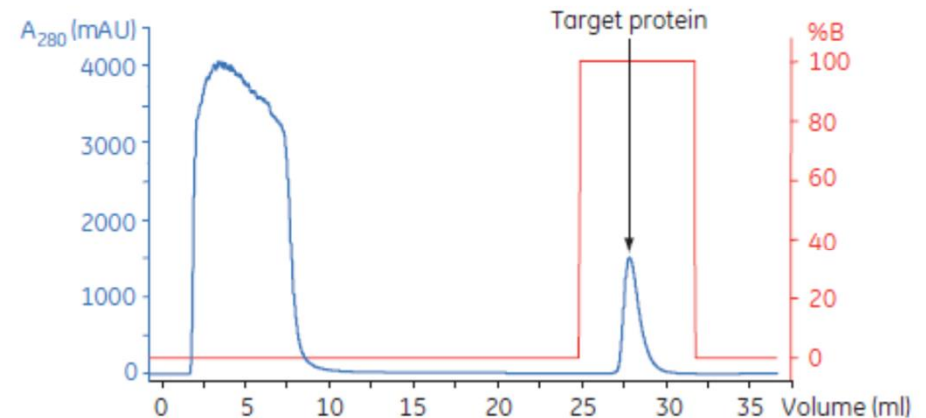

Fig 2.4. Typical IMAC purification with step elution.

Metalochelata ní afinitní chromatografie

Purifikace za denatura níh podmínkách

Denatura ní IMAC ó purifikace protein v inkluzních t liscích

- ➔** Purifikace za vysokých koncentrací mo oviny nebo guanidinium chloridu
  - ➔ istý protein, ale poru-ení kvartérní struktury (posta í v-ak nap . na imunizace)

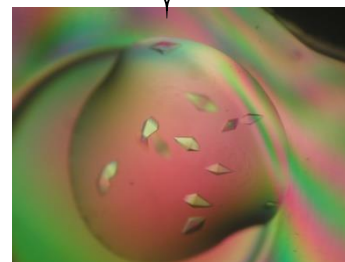
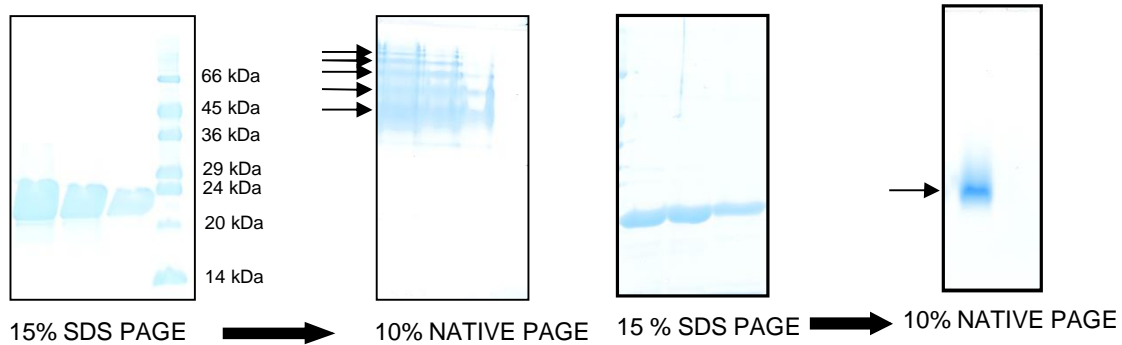
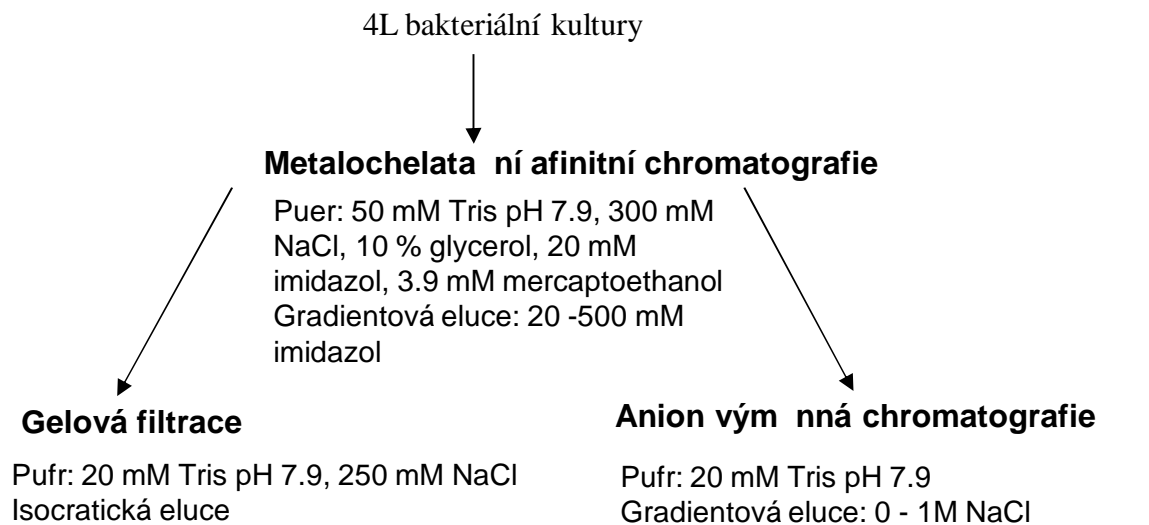
Získání nativního konformeru: - Nutné pro měření enzymové kinetiky, rtg analýza, í

- Eluce proteinu z kolony a jeho renaturace dialýzou nebo výrazným z ed níh v renatura níh pufrch

- Renaturace enzymu vázaného na matrici:

- ➔** Gradient z denatura níh do renatura níh pufr
- ➔** Pulzní renaturace

Purifikace proteinu AHP2 (Arabidopsis histidin phosphotransfer protein 2)

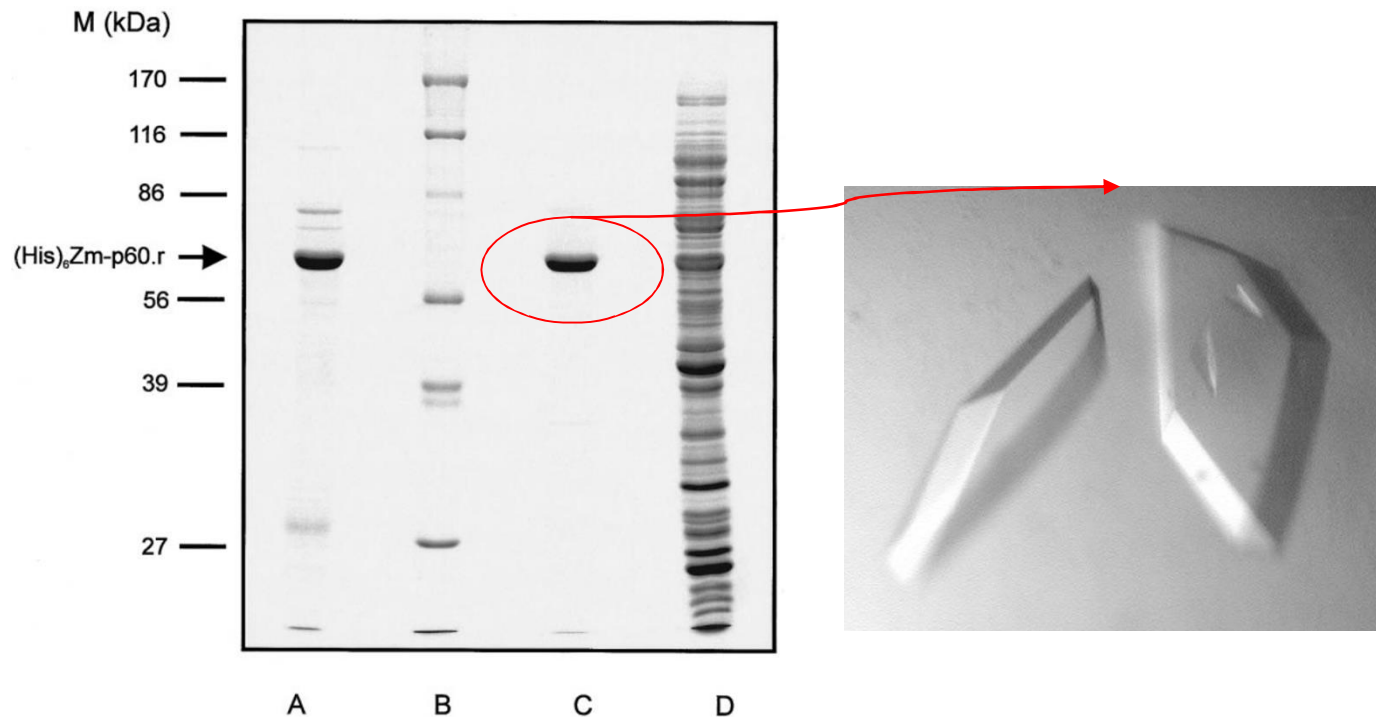

His-tagged protein and IMAC under native conditions

One-step purification of maize β -glucosidase

- Perfusion matrix: POROS MC/M
- Functional group: iminodiacetate, metal ion Zn^{2+}
- Removing contaminated proteins: linear gradient of imidazole (0 to 50 mM) and pH (pH 6.1 to 7)
- Protein elution: 0.1 M EDTA
- 80% recovery, 95 fold purification
- Common production and isolation of wild type protein and soluble mutant form for enzymatic measurements and crystallization.

(Zouhar et al., 1999)

Doporu ená literatura

Makrides SV (1996) **Strategies for Achieving High-Level Expression of Genes in *Escherichia coli***. Microb.Review 60, (512-538).

Simpson RJ; Adams PD; Golemis E

Basic methods in protein purification and analysis: a laboratory manual,

Cold Spring Harbor, N.Y. : Cold Spring Harbor Laboratory Press, 2009,

436 s., ISBN 978-0-87969-868-3

